

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دستور العمل ایمنی

شهر بندرعباس

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی

شهرداری بندرعباس

مؤلفان:

فرجام دانش

حسین نصیری زاده خورگو

سرشناسه	:	دانش، فرجام، ۱۳۴۴-
عنوان و نام پدیدآور	:	دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس/مولفان فرجام دانش، حسین نصیری زاده خورگو؛ [تهیه کننده] سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری بندرعباس.
مشخصات نشر	:	تهران: اسرار دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۴ص: مصور، جدول؛ ۱۹۸۹/۵ س م.
شابک	:	۹۷۸-۹۶۴-۹۸۶-۱۲۶-۵
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیبیا
موضوع	:	ساختمان‌ها -- ایران -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	:	Buildings -- Iran -- Safety measures
موضوع	:	ساختمان‌سازی -- ایران -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	:	Building -- Iran -- Safety measures
موضوع	:	آتش‌نشانی -- ایران
موضوع	:	Fire extinction -- Iran
موضوع	:	آتش‌نشانی -- ایران -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع	:	Fire extinction -- Iran -- Safety measures
شناسه افزوده	:	نصیری زاده خورگو، حسین، ۱۳۵۹-
شناسه افزوده	:	سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی بندرعباس
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۷ ۴۳۳/د۲۵۵ TH
رده بندی دیویی	:	۶۹۰/۲۲۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۵۵۵۰۵۳۳

انتشارات اسرار دانش

دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس

سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری بندرعباس

مولفان: فرجام دانش، حسین نصیری زاده خورگو

لیتوگرافی: صدف

چاپ اول، زمستان ۱۳۹۷

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۶-۱۲۶-۵

حق چاپ این اثر برای ناشر محفوظ است

دفتر مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای

ژاندارمری، پلاک ۱۲۶ طبقه ۳

تلفن: ۶۶۴۶۹۷۶۲، فکس: ۶۶۹۶۰۶۵۴

سایت و فروشگاه اینترنتی: www.asrardanesh.ir

پست الکترونیکی: asrardanesh@yahoo.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جناب آقای عباس زین زاده

شورای محترم بندرعباس

موضوع: دستور العمل ایمنی شهر بندرعباس

سلام علیکم

با احترام؛ با عنایت به تصویب طرح های شماره ۸/۱۷۹۲ مورخ ۹۳/۱۲/۲۸ و ۸/۶۲۹ مورخ ۹۵/۷/۱۷ کمیسیون بهداشت، سلامت و خدمات شهری شورا در خصوص دستور العمل ایمنی شهر بندرعباس در جلسه های شماره ۱۲۲ مورخ ۹۳/۱۱/۱۹ و ۲۱ مورخ ۹۵/۷/۲۵ شورای اسلامی شهر بندرعباس و تأیید آن طی نامه های شماره ۹۲۳۳/۵۱۵۸ مورخ ۹۳/۱۰/۱۰ و ۹۲۳۳/۹۱۷۸ مورخ ۹۵/۸/۱۱ فرمانداری محترم بندرعباس به شرح زیر اعلام می گردد.

کلیه مصوبه:

به شهرداری بندرعباس مجوز داده می شود نسبت به اجراء دستور العمل ایمنی شهر بندرعباس (پوست) امهور به مهر شورا اقدام نمایند.

پدیهی است این مصوبه با رعایت قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور لازم الاجرا است.

پورمحمدی
رئیس شورای اسلامی شهر بندرعباس

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹
۱- استعلام ایمنی ساختمان با تمامی کاربری ها	
از سازمان آتش نشانی.....	۱۳
۱-۱ کلیات.....	۱۴
۲-۱ شهرسازی.....	۱۵
۳-۱ معماری ساختمان.....	۱۵
۴-۱ تعداد راههای خروج.....	۱۸
۵-۱ دسترسی نیروهای آتش نشانی.....	۲۱
۶-۱ محل استقرار خودروی امدادی (مقررات ملی ساختمان ۳-۱۲-۳).....	۲۳
۷-۱ فاصله محل استقرار خودروهای آتش نشانی تا ساختمان.....	۲۳
(مقررات ملی ساختمان ۳-۱۲-۳-۱).....	۲۳
۸-۱ حداقل مقاومت زمین.....	۲۴
(مقررات ملی ساختمان ۳-۱۲-۳-۲).....	۲۴
۹-۱ برق اضطراری.....	۲۴
۱۰-۱ سیستم اعلام حریق(مقررات ملی ساختمان فصل ۳- ۵).....	۲۶
۱۲-۱ تاسیسات برقی.....	۴۸
۲- ایمنی ساختمانهای در دست احداث.....	۵۰
۱-۲ کلیات.....	۵۰
۲-۲ ایمنی عابران و کارگران کارگاه.....	۵۰
۳-۲ پیشگیری از سقوط افراد.....	۵۲
۴-۲ پیشگیری از حریق، سوختگی و برق گرفتگی در کارگاه ها.....	۵۳
۵-۲ وسایل و سازه‌های حفاظتی.....	۵۶

۸ دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس

۶-۲	تخریب (فصل ۸ مبحث دوازده مقررات ملی
۶۰	ساختمان).....
۶۹	۲-۷ گودبرداری.....
۷۴	۳- تصرفات غیر قانونی شهر.....
۷۴	۴- احداث بناها در مسیر سیلاب.....
	۵- مسدود نمودن کوچه‌ها بانخاله و مصالح
۷۵	ساختمانی.....
۷۵	۶- شبکه برق هوایی معابر.....
۷۶	۷- کمبود شیرهدانت آتش نشانی در سطح شهر.....
۷۷	۸- جابجایی سیستم‌های اعلام و اطفاء حریق.....
۷۸	۹- شارژ سیلندرهای LPG در اماکن پر تجمع.....
۷۹	۱۰- عدم وجود لاین ویژه.....
۷۹	۱۱- ایجاد بازارچه‌های غیراصولی.....
۸۰	۱۲- اماکن پرخطر.....
	۱۳- نصب تابلو و پلاک گذاری کلیه محلات
۸۲	و کوچه‌ها.....
۸۳	۱۴- کنده کاریهای خیابان‌ها و معابر دسترسی.....
۸۳	۱۵- تغییر کاربریها.....
۸۴	۱۶- حوادث در صنایع بزرگ.....
۸۵	۱۷- خرید تجهیزات خاص امدادونجات و اطفاء حریق....
۸۶	۱۸- آموزش شهروندان.....
۸۷	۱۹- احداث ایستگاه‌های جدید آتش نشانی.....
۸۸	۲۰- خرید بالگرد امدادی.....
۸۸	۲۱- عملیات نجات و امداد.....
۹۲	۲۲- ایمنی در اصناف.....
۹۵	پیوست‌ها.....

مقدمه

شهر بندرعباس بدلیل موقعیت جغرافیایی آن در کشور و منطقه، میزبان صنایع، کارخانجات و تاسیسات بندری گسترده‌ای می‌باشد به تبع آن جمعیت کثیری نیز در این شهر ساکن هستند. همچنین با توسعه و گسترش صنایع و تاسیسات اشاره شده شاهد رشد جمعیت با سرعت زیاد در این شهر می‌باشیم که مستلزم تولید و عرضه مسکن با سرعت بالا است. این مهم، باعث ایجاد ساخت و ساز مراکز خدماتی رفاهی شهری و همچنین گسترش و توسعه ی تاسیسات زیر بنایی خواهد شد. بدیهی است نظارت دقیق بر اجرای مقررات و آیین نامه‌های ساختمانی و ایمنی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. در این راستا سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهر بندرعباس اقدام به تهیه این دستورالعمل به استناد بند ۱ ماده ۴ (مدیریت تهیه و اجرای طرح ایمنی شهر در برابر حریق با بهره گیری از تکنولوژی‌های بروز و کارآمد و دستیابی به استانداردهای ذریبط در شهر در چارچوب برنامه‌های راهبردی-عملیاتی توسعه شهر و شهرداری.)، بند ۲ ماده ۴ (برنامه ریزی و اقدام برای پیشگیری، مقابله و کنترل آتش سوزی،امدادو نجات و کاهش اثرات ناشی از آن.)، بند ۳ ماده ۴ (نظارت بر ایمنی کلیه اماکن،

ساختمان‌ها و مستحقات در برابر حریق در کلیه مراحل ساخت و بهره برداری و ارسال گزارش‌های کارگاه‌های نا ایمن به ادارات کار و تجهیزات، تاسیسات و اماکن نا ایمن تحت مالکیت دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده ۵ قانون خدمات کشوری به دستگاه‌های یاد شده و انجام اقدامات لازم برای ایمن سازی آنها، بند ۴ ماده ۴ (مدیریت تهیه و اجرای برنامه‌های آموزشی برای شهروندان در امور مرتبط با وظایف و ماموریت‌های سازمان)، بند ۵ ماده ۴ (مدیریت ایجاد سامانه اطلاعات، مستند سازی، پایش و ارزیابی حوادث و حریق، توان عملیاتی، خطرپذیری شهر در برابر حریق و حوادث)، بند ۷ ماده ۴ (مدیریت تهیه و اجرای الگوهای مشارکت شهروندان از قبیل دانش آموزان، دانشجویان، کارکنان دستگاه‌های اجرایی و بازاریان برای بهبود وضعیت ایمنی شهرها در برابر حریق و حوادث با استفاده از ظرفیت شورای اسلامی شهر)، بند ۹ ماده ۴ (مدیریت تهیه و اجرای طرح‌های موضعی جهت ارتقاء ایمنی بافت‌های نا کارآمد، تاریخی، بازار و نظایر آن.) در اساسنامه سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری بندرعباس و همچنین به استناد بند ۱۴ ماده ۵۵ (اتخاذ تدابیر موثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از خطر سیل و حریق و همچنین رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک و پوشاندن چاه‌ها و چاله‌های واقع در معابر عمومی و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در

بالکن‌ها و جلو اتاق‌های ساختمانهای مجاور معابر عمومی که افتادن آنها موجب خطر برای عابرین است و جلوگیری از نصب ناودانهای که باعث زحمت یا خسارت مردم باشد.) در قانون شهرداری‌ها نموده است. این مجموعه بر گرفته از دستورالعمل‌های آتش نشانی و مقررات ملی ساختمان در کنار تجربیات چندین ساله آتش نشانان شهر بندرعباس بوده و نافی هیچ یک از مفاد مقررات ملی ساختمان نمی‌باشد. بندهایی که از مقررات ملی ساختمان در این دستورالعمل آورده شده جهت تاکید بیشتر بر اجرای آن بوده و رافع مسئولیت ناشی از عدم رعایت سایر مفاد مندرج در مقررات ملی ساختمان نخواهد بود. امید است این دستورالعمل با همکاری دستگاه‌های اجرایی و سازمان‌های ذیربط در ارتقاء سطح کیفیت ساخت و ساز و ایمنی شهر بندرعباس موثر واقع شود.

این دستورالعمل جهت تصویب در شورای اسلامی شهر بندرعباس تهیه شده و تا زمان تصویب قانون جامع ایمنی کشور لازم الاجرا می‌باشد.

۱- استعلام ایمنی ساختمان با تمامی کاربریها از سازمان آتش نشانی

باتوجه به لزوم رعایت موارد ایمنی در ساختمانهای مسکونی، تجاری، آموزشی، فرهنگی و... کلیه سازندگان این بناها ملزم به اخذ تاییدیه ایمنی از سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی بندرعباس (برابر دستورالعمل ذیل) می‌باشند.

تبصره یک: باتوجه به معافیت عوارض پروانه ساختمان تعدادی از مراکز مذهبی، آموزشی و سایر از پرداخت عوارض به شهرداری و سازمانهای وابسته به شهرداری این اماکن می‌بایست در زمان صدور پروانه و گواهی پایانکار ساختمانی از سازمان آتش نشانی تاییدیه ایمنی دریافت نمایند.

تبصره دو: در صورت درخواست افزایش بنا در ساختمان مجدد از سازمان آتش نشانی استعلام ایمنی صورت پذیرد.

در مرحله صدور پروانه ساختمان رعایت دقیق ضوابط و مقررات ساخت و ساز (مطابق مقررات ملی ساختمان از جمله مبحث سوم و مسائل مربوط به ایمنی ساختمان در برابر آتش سوزی) توسط مسئولین ذی ربط صورت پذیرد، شهرداران مسئولیت نظارت بر

این مهم را بر عهده خواهند داشت. (بند دو بخشنامه سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور نامه شماره ۶۴۴۹۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۲)

۱-۱ کلیات

۱-۱-۱ کلیه تجهیزات ایمنی و آتش نشانی در ساختمان می‌بایست دارای استاندارد یا گواهینامه فنی معتبر از مراجع ذیصلاح باشد

۱-۱-۲ در آپارتمان‌های با حداکثر ده واحد مسکونی یک نفر باید دوره اطفاء حریق را گذرانده باشد بدین منظور حداکثر شش ماه پس از صدور پایانکار ساختمان یک نفر بعنوان مسئول ایمنی ساختمان توسط مالک به آتش نشانی معرفی تا این سازمان نسبت به آموزش اطفاء حریق نامبرده اقدام نماید و پس از ارایه معرفی نامه از سوی سازمان آتش نشانی پاسخ هرگونه استعلام از طریق شهرداریهای مناطق صادر گردد و فرد نامبرده به عنوان مسئول ایمنی ساختمان شناخته می‌شود که لازم به ذکر است در ساختمانهای بالای ده واحد دو نفر دوره آتش نشانی را بگذرانند.

۱-۱-۳ مسئول واحد آتش نشانی و یا تاسیسات ساختمان باید همواره درجهت آموزش و تمرینهای لازم پرسنل، تست شبکه اطفاء حریق، شارژ کپسولها و سایر اقدامات ایمنی، آمادگی لازم را حفظ نماید. (مقررات ملی ساختمان ۲۱-۵-۴-۵-۹) و همچنین هر شش

دستورالعمل ایمنی شهر بندر عباس ۱۵

ماه یکبار گزارش ایمنی ساختمان به سازمان آتش نشانی ارائه نماید.

۴-۱-۱ در مجتمع‌های تجاری، هتل‌ها، فضاهای آموزشی، بیمارستانها و... مسیر خروج و شمارشگر طبقه در طبقات بوسیله علائم شبرنگ مشخص گردد.

۲-۱ شهرسازی

۱-۲-۱ شهر باید بر اساس طرح جامع که به تایید شورای عالی معماری و شهرسازی ایران رسیده انجام پذیرد

۲-۲-۱ کلیه تمهیدات لازم جهت دسترسی نیروهای آتش نشانی به محل حریق در ساختمان در نظر گرفته شود بدین منظور لازم است:
راه رسیدن خودروها، وسایل و امکانات آتش نشانی به مجاورت ساختمان وجود داشته باشد.
برای دسترسی نیروهای آتش نشانی به فضاهای داخلی ساختمان مسیرهای امن در نظر گرفته شود. (مبحث سوم مقررات ملی ساختمان)

۳-۱ معماری ساختمان

۱-۳-۱ در طبقات زیر زمین دارای تهویه طبیعی یا مکانیکی مناسب باشند.

۲-۳-۱ استفاده از نمای سرتاسر شیشه جهت دستگاه پلکان مجاز نمی‌باشد.

۳-۳-۱ دستگاه پلکان از سایر فضاها مجزا و دوربندی گردد و درب ورودی آن از نوع دودبند و مقاوم حریق باشد تا دود و حرارت ناشی از حریق به دستگاه پله سرایت نکند.

۳-۴-۱ ارتفاع دست اندازها یا جان پناهها از سطح فضا یا بامی که دسترسی افراد به آن ممکن است، باید از کف تمام شده بام حداقل ۱۱۰ سانتیمتر و از لبه پله یا سطح شیبدار حداقل ۹۰ سانتیمتر باشد. (مقررات ملی ساختمان ۳-۶-۴-۱)

۳-۵-۱ فاصله خالی بین دو نرده عمودی دست انداز و جان پناه نباید بیشتر از یازده سانتیمتر باشد. در صورت وجود نرده‌های تزئینی، نباید از هیچ قسمت آن کره‌ای به قطر بیش از ۱۱ سانتیمتر عبور کند. (مقررات ملی ساختمان ۳-۶-۴-۲)

۳-۶-۱ نیم طبقه به دلیل ارتفاع آن به عنوان یک طبقه مستقل محسوب می‌گردد. و در شمارش طبقات به عنوان یک طبقه محاسبه می‌گردد.

۳-۷-۱ در پایین‌ترین نقطه و یا در طبقه همکف داکت هوایی خاصی برای چاه آسانسور طراحی و ساخته شود تا در موقع آتش سوزی و نفوذ دود به چاه آسانسور تهویه هوای تازه از داکت ممکن باشد (۱۵-۲۷-۴ مقررات ملی ساختمان)

۳-۸-۱ تمهیدات لازم جهت مقابله با زلزله، آیین نامه ۲۸۰۰ در طراحی سازه ساختمان مد نظر قرار بگیرد.

۹-۳-۱ جهت کاهش خسارات جانی و مالی ناشی از وقوع زلزله در ساختمانها، دیوارهای داخلی و خارجی ساختمان می بایست مطابق بندهای ۴-۵-۴ و ۳-۵-۴ آیین نامه ۲۸۰۰ ویرایش چهارم در خصوص وادار (وال پست) و اسکوپ نما طراحی و اجرا گردد.

۱۰-۳-۱ دستگاه آسانسور در طبقات پارکینگ (طبقات زیر زمین، همکف و بالای همکف) با طراحی لابی از فضای پارکینگ مجزا گردد

۱۱-۳-۱ عقد قرارداد نگهداری مناسب، با اشخاص حقیقی و حقوقی صاحب صلاحیت در حین بهره برداری، همواره الزامی است، در غیر اینصورت مسئولیت آسانسور با کارفرما یا بهره بردار ساختمان خواهد بود و باید در قبال هرحادثه‌ای پاسخگو باشند. (مقررات ملی ساختمان ۱۵-۲-۶-۳)

۱۲-۳-۱ در ساختمان‌های ۸ طبقه یا با طول مسیر حرکت ۲۸ متر از تراز سطح زمین و تعداد بیش از ۱۶ واحد در تمامی طبقات باید حداقل ۲ دستگاه آسانسور پیش بینی گردد حتی اگر در محاسبات بر اساس تعداد و ظرفیت یک آسانسور کفایت نماید. (مقررات ملی ساختمان ۱۵-۲-۱-۳)

۱۳-۳-۱ در ساختمان‌هایی که وجود آسانسور الزامی است باید حداقل یکی از آسانسورها قابلیت حمل صندلی چرخ دار را دارا باشد (مقررات ملی ساختمان ۱۵-۲-۱-۵).

۱-۴ تعداد راههای خروج

۱-۴-۱ آپارتمانهای مسکونی مطابق جدول زیر به شرط رعایت موارد ذیل جدول مجاز به داشتن یک راه خروج می‌باشند.
ساختمان‌های مسکونی مجاز به داشتن حداقل یک راه خروج

حداکثر تعداد واحد	حداکثر تعداد طبقه
۱۶ واحد	۹ طبقه
۲۱ واحد	۸ طبقه
۲۴ واحد	۷ طبقه
۲۵ واحد	۶ طبقه

(حداکثر ارتفاع هر طبقه ۳۲۴ سانتیمتر در نظر گرفته شود)

الف : پلکان خروج تا دو طبقه پایین تر از تراز تخلیه خروج ادامه نداشته باشد.

ب : راهروهایی که به عنوان دسترس خروج استفاده می‌شود حداقل یک ساعت مقاوم آتش باشند.

ج : فاصله عبوری بین در ورودی هر واحد مسکونی تا پلکان خروج از هر ۷/۵ متر بیشتر نباشد.

د : راهروهای دسترس خروج دارای سیستم تهویه به بیرون (فشار منفی) از ساختمان باشد و این سیستم تهویه باید به سیستم اعلام حریق متصل بوده که در

دستورالعمل ایمنی شهربندر عباس ۱۹

صورت نفوذ دود به این مسیرها سیستم تهویه کرایدر به صورت خودکار فعال شود.

تبصره یک: در صورتی که تعداد واحدها بیش از ۲۵ واحد باشد با هر تعداد طبقه‌ای تامین حداقل دو راه خروج الزامی است

تبصره دو: در محاسبه تعداد واحد ها، واحدهای تجاری در نیم طبقه و طبقات به غیر از طبقه همکف محاسبه می‌گردد.

تبصره سه: در تعداد طبقات، طبقه همکف محاسبه گردیده و زیرزمین جز طبقات محاسبه نمی‌گردد.

تبصره چهار: در صورتی که تمامی بنا به شبکه بارنده خودکار مجهز باشد. مجاز است که یک طبقه به بنا افزوده شود

۱-۴-۲ تعداد راه‌های خروج در ساختمانها می‌بایست بر اساس نوع کاربری و تعداد متصرفان محاسبه و اجرا گردد. (جدول ۳-۶-۳-۳-۱۸ مبحث سوم مقررات ملی ساختمان)

ساختمان‌های غیر مسکونی مجاز برای داشتن تنها

یک خروج

تصرف	حداکثر تعداد طبقه از تراز زمین	حداکثر متصرفان در هر طبقه و فاصله پیمایش
آموزشی		
تجمعی		

۲۰ دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس

متصرف ۵۰ نفر و ۲۳ متر طول مسیر پیمایش	۲	حرفه‌ای و اداری
		صنعتی
		کسب‌جای تجاری
		متفرقه
متصرف ۳ نفر و ۷/۵ متر طول مسیر پیمایش	۱	مخاطره آمیز
متصرف ۳۰ نفر و ۳۰ متر طول مسیر پیمایش	۲	انباری
متصرف ۳۰ نفر و ۲۳ متر طول مسیر پیمایش	۳	صنعتی
		کسب‌جای تجاری
		انباری
		حرفه‌ای و اداری
متصرف ۳۰ نفر و ۲۳ متر طول مسیر پیمایش	۴	حرفه‌ای و اداری

* کاربری متفرقه : کارهای کشاورزی، آغل حیوانات و اصطبل، گل خانه ها، انبار شخصی غلات
 ۱-۴-۳ حداقل تعداد لازم خروج بر حسب بار متصرف مطابق با جدول ذیل محاسبه می‌گردد.(جدول ۳-۶-۳-۱۷ مبحث سوم مقررات ملی ساختمان)

حد اقل تعداد خروج	بار متصرف طبقه (نفر)
۲	۱-۵۰۰
۳	۵۰۱-۱۰۰۰
۴	بیش از ۱۰۰۰

۴-۴-۱- ساختمانهایی که از قبل احداث گردیده و تعداد مسیرهای خروج آن کمتر از مبحث سوم مقررات ملی ساختمان اجرا شده و امکان اجرا راه خروج دوم نمی‌باشد، می‌بایست از دو جهت ساختمان مجهز به سرسره فرار باشند به صورتی که تمامی ساکنین ساختمان به سرسره فرار دسترسی داشته باشند.

۵-۱- دسترسی نیروهای آتش نشانی

کلیات

در این فصل الزامات مربوط به دسترسی آتش نشانی ارائه شده است. مسیرهایی و تجهیزاتی مانند راه‌های خروج و آسانسور دسترسی آتش نشانی در سایر فصل‌های مبحث سوم مقررات ملی ساختمان ارائه شده است. همچنین ضوابط فضاهای پناه گرفتن و مسیر امداد رسانی به ویژه برای افراد با ناتوانی جسمی - حرکتی و چگونگی دسترسی آتش نشانی به آن فضاها در فصل ۳-۶ مبحث سوم مقررات ملی ساختمان ارائه شده است. محل‌ها و راه‌های خروج ایمن و مسیر امداد رسانی در ساختمان‌ها باید طوری تعبیه شوند که علاوه بر هدایت مردم به مکان امن در هنگام آتش سوزی امکان یاری رسانی به ساکنان و استفاده کنندگان را فراهم نمایند همچنین مشخصات راه‌های امداد و نجات باید با ضوابط مبحث چهارم مقررات ملی ساختمان مطابقت نماید.

۲۲ دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس

حداکثر ارتفاع مجاز ساختمان بر حسب عرض
معايير (مقررات ملی ساختمان ۳-۱۲-۲)

۱-۵-۱ در تعیین حداکثر ارتفاع مجاز ساختمان در
یک معبر باید به عرض لازم معابر شهری برای
دسترسی خودروهای آتش نشانی (با توجه به اطلاعات
جدول ذیل) توجه شود. همچنین حداکثر فاصله حاشیه
معبر تا ساختمان در این جدول ارائه شده است. در
صورتی که فاصله حاشیه معبر تا ساختمان بیشتر از
مقادیر مجاز در جدول مذکور باشد محل مناسب برای
استقرار خودروهای آتش نشانی باید مطابق با بند ذیل
تامین شود.

جدول ارتباط بین حداقل مقادیر عرض لازم معابر
شهری و ارتفاع ساختمان برای دسترسی خودروهای
آتش نشانی

حداکثر فاصله حاشیه معبر تا ساختمان (متر)	حداقل عرض لازم معبر (متر)	ارتفاع ساختمان	
۱۲/۵	۶	۱۵ متر و کمتر	گروه ۱
	۸	بیشتر از ۱۵ و تا ۲۵ متر	
۱۴/۵	۱۰	بیشتر از ۲۵ و تا ۳۵ متر	گروه ۲
	۱۲	بیشتر از ۳۵ متر	

۶-۱ محل استقرار خودروی امدادی (مقررات ملی ساختمان ۳-۱۲-۳)

۱-۶-۱ در صورتی که فاصله حاشیه معبر تا ساختمان بیشتر از مقادیر جدول بالا باشد در این صورت باید شرایط ورود خودروی آتش نشانی به داخل مجموعه در نظر گرفته شود. برای این منظور باید فضایی در محوطه باز مجاورت ساختمان (مانند حیاط ساختمان) با شرایط زیر در نظر گرفته و مشخص گردد:

الف) محوطه‌ای به ابعاد 10×10 متر برای استقرار خودروهای آتش نشانی در نظر گرفته شود که باید به تایید سازمان آتش نشانی برسد

ب) حداقل عرض در ورودی محوطه مجاور ساختمان (حیاط ساختمان) جهت استقرار خودروهای آتش نشانی باید ۶ متر باشد.

پ) جهت سهولت دسترسی نیروهای آتش نشانی به داخل ساختمان، اجرای سردرب با ارتفاع کمتر از $4/5$ متر مجاز نیست.

۷-۱ فاصله محل استقرار خودروهای آتش نشانی تا ساختمان (مقررات ملی ساختمان ۳-۱۲-۳-۱)

۱-۷-۱ فاصله محل استقرار خودروهای آتش نشانی تا ساختمان برای ساختمان‌های گروه یک حداقل $2/5$

و حداکثر ۱۰ متر و برای ساختمان‌های گروه دو حداقل ۴/۵ و حداکثر ۱۰ متر می‌باشد.

۱-۷-۲ در مجموعه‌های ساختمانی فاصله قسمت میانی محل استقرار خودروی آتش نشانی در داخل مجموعه از نزدیک‌ترین بازشوی ساختمان باید حداقل ۴/۵ و حداکثر ۱۰ متر در نظر گرفته شود.

۱-۸ حداقل مقاومت زمین

(مقررات ملی ساختمان ۳-۱۲-۳-۲)

۱-۸-۱ حداقل مقاومت زمین برای استقرار خودروهای آتش نشانی باید محاسبه و تامین شود.

۱-۹ برق اضطراری

۱-۹-۱ برای تامین و تغذیه برق مصارف اضطراری تاسیسات برقی ساختمان از قبیل سیستم‌ها، دستگاهها، تجهیزات و غیره باید از نیروی برق اضطراری که در محل ساختمان توسط مولدهای نیروی برق اضطراری تولید می‌گردند، استفاده شود. برای این اساس مصارف اضطراری زیر باید از نیروی برق اضطراری تغذیه گردند. (مقررات ملی ساختمان ۱۳-۵-۵-۱)

الف) سردخانه‌های عمومی و صنعتی

ب) مراکز صنعتی که قطع برق طولانی مدت در آنها ممکن است موجب خسارت جبران ناپذیر شود.

ج) ساختمانهایی که نوع فعالیت آنها به نحوی است که ممکن است قطع برق، خطر یا خسارت جبران ناپذیر بوجود آورد.

د) ساختمانهای مسکونی و اداری خصوصی (غیر عمومی) که دارای واحدهای مجزا از هم بوده و طول مسیر حرکت آسانسور بیش از ۲۱ متر از کف اصلی ورودی بوده که الزاما دارای آسانسور حمل بیمار می باشد.

ز) سالنها و تالارهای با بیش از ۲۰ نفر ظرفیت دربها و راهروهای خروجی منتهی به فضای آزاد باید دارای برق ایمنی باشند.

ر) تمامی تجهیزات آتش نشانی که با کمک نیروی برق کارمی کنند باید دارای برق اضطراری باشند (پمپهای آتش نشانی - روشناییهای خروج - علائم خروج - سیستم اعلام حریق - تجهیزات برق سیستم فشار مثبت)

ژ) برای آن دسته از ساختمانهایی که سیستم اعلام و اطفای حریق (مانند اسپرینکلر و اعلام حریق) برای آنها الزامی است می بایست مجهز به برق اضطراری باشند

۱-۱۰ سیستم اعلام حریق (مقررات ملی ساختمان فصل ۳- ۵)

کلیات

سیستم‌های کشف و اعلام حریق برای آگاهی سریع و به موقع از خطر آتش سوزی موثر بوده و با بهره برداری از آنها می‌توان پیش از آنکه محیط به شرایط بحرانی برسد، فرصت لازم را برای عملیات اطفای حریق فراهم آورد. به کمک این سیستم‌ها می‌توان تا حدود زیادی از تلفات و خسارت‌های ناشی از آتش سوزی جلوگیری کرد. از این رو تجهیز ساختمان به این سیستم‌ها و وسایل، از عوامل اصلی حفظ جان و مال انسان‌ها در برابر خطرهای آتش سوزی شناخته شده است. در همه مواردی که در این مبحث استفاده از شبکه‌های کشف و اعلام حریق ضروری اعلام شده، رعایت ضوابط مندرج در این فصل، برای طراحی، اجرا، نگهداری و بازدید آنها الزامی است. همچنین در محل‌های مورد نیاز، مرجع قانونی صدور پروانه و پایان کار می‌تواند نصب سیستم‌های کشف و هشدار منوکسید کربن را مطالبه نماید. طراحی، انتخاب تجهیزات، اجرا، نصب، هرگونه تغییر، تبدیل و توسعه در سیستم‌های کشف و اعلام حریق در ساختمان‌ها باید مطابق معیارها و استانداردهای معتبر و توسط متخصصان کار آزموده صورت می‌گیرد. تا هنگام تهیه دستورالعمل

دستور العمل ایمنی شهر بندر عباس ۲۷

مصوب، برای کنترل، طراحی و نصب این سیستم‌ها باید از یکی از مراجع زیر استفاده شود:

- استاندارد ایران شماره ۱-۱۹۶۸۴، سیستم‌های کشف و اعلام حریق برای ساختمان‌ها، بخش ۱
دستور العمل برای طراحی، نصب، راه اندازی، تعمیر و نگهداری سیستم‌ها در ساختمان‌ها:

- استاندارد NFPA72

- استاندارد BSEN5839-1

طراحی سیستم‌های برقی، مدارها و نظایر آن باید با مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان مطابقت داشته باشد.

تجهیزات سیستم کشف و اعلام حریق باید حداقل یکی از گواهینامه‌های فنی معتبر ملی و یا بین المللی را مطابق با ضوابط این مبحث دارا باشد.

سیستم اعلام حریق

۱-۱۰-۱ سیستم‌های اعلام حریق به طور کلی شامل دو سیستم اعلام حریق دستی و خودکار می‌باشد.

سیستم اعلام حریق دستی

۱-۱۰-۲ این سیستم شامل هیچگونه کاشف خودکار نیست و هشدار حریق تنها به صورت دستی می‌تواند آغاز شود. در تمام ساختمان‌هایی که نصب سیستم کشف و اعلام حریق خودکار الزامی است، سیستم اعلام حریق دستی نیز باید نصب شود.

سیستم اعلام حریق خودکار

۳-۱۰-۱ سیستم اعلام حریق خودکار شامل سیستم‌های موضعی و مرکزی است. این سیستم‌ها دارای حسگرهای حساس به یک یا چند محصول ناشی از حریق است که در آن هشدار حریق می‌تواند به صورت خودکار فعال شود. این سیستم‌ها به دو دسته موضعی و مرکزی می‌شوند.

سیستم اعلام حریق خودکار موضعی

۴-۱۰-۱ در این سیستم‌ها علاوه بر حسگرهای حساس به یک یا چند محصول حریق، آژیر هشدار نیز بر روی خود آشکارساز نصب شده است. کاشف‌های موضعی باید دارای باتری مناسب و دارای طول عمر حداقل ۵ سال باشند.

سیستم اعلام حریق خودکار (مرکزی)

۵-۱۰-۱ این سیستم‌ها دارای پنل کنترل مرکزی است و کلیه سیگنال‌های اعلام هشدار از طریق پنل به آژیر و سایر دستگاه‌های عمل‌کننده ارسال می‌شود. نقشه‌ها و مدارک فنی

۶-۱۰-۱ سیستم‌های کشف و اعلام حریق، باید دارای نقشه‌ها و مدارک فنی کامل، دست‌کم شامل موارد زیر باشد:

۱. پلان کامل طبقات، که کاربری همه فضاها در آن مشخص باشد.

۲. نقشه کامل مربوط به طراحی سیستم اعلام حریق خودکار، برای تمام طبقات و فضاهای تحت

پوشش، شامل جانمایی وسایل اعلام و هشدار،
تجهیزات کنترل اعلام و تابلوی کنترل

۳. جزئیات ارتفاع سقفها

۴. اطلاعات و نقشه‌های کامل نیروی برق و باتری
برای زمان برق دهی در شرایط نرمال و شرایط
اضطراری مطابق با ضوابط مبحث سیزدهم مقررات
ملی ساختمان

۵. تولید کننده، مدارک و گواهی‌های فنی معتبر
برای تجهیزات به کار رفته

۱-۱۰-۷ محتوای نقشه‌ها و مدارک باید الزامات
مبحث سیزدهم مطابقت داشته باشد.

۱-۱۰-۸ مکان‌های الزامی برای نصب سیستم‌های
کشف و اعلام حریق

سیستم دستی یا خودکار کشف و اعلام حریق بسته
به نوع تصرف در مکان هایی که در ذیل مشخص شده
است نصب شود. به علاوه برای ساختمان‌های بلند
مرتبه باید ضوابط بخش ساختمان بلند مرتبه نیز
رعایت گردد.

یادآوری: در بیشتر فضاها، کاشف‌های نوع دودی
عمدتاً مناسب ترین نوع کاشف‌ها هستند، مگر در مکان
هایی که به دلیل نوع کاربری فضا، ارتفاع سقف، شرایط
خاص یا دلایل دیگر، کاشف‌های نوع دودی مناسب
شناخته نشود، که در این صورت باید از کاشف‌های
مناسب دیگر استفاده کرد.

- ۱-۱۰-۸-۱ ساختمان‌های تصرف مسکونی
سیستم‌های کشف و اعلام حریق باید در مکان‌هایی که در ذیل ذکر شده است نصب شوند.
- الف- مسافرخانه‌ها، هتل‌ها، متل‌ها، هتل آپارتمانها
الف- ۱- سیستم اعلام حریق دستی باید در تصرف‌های بند الف نصب شود.
- الف - ۲ در ساختمان‌های مسافرپذیر مانند هتل‌ها، مسافرخانه‌ها و نظایر آنها، در تمام اتاق‌های مهمان‌کریدورهای داخلی مربوط به آنها (کریدورهای داخل ساختمان که به اتاق‌های مهمان سرویس می‌دهند)، باید یک سیستم اعلام حریق خودکار مرکزی نصب شود.
- الف - ۳ در ساختمان‌هایی که به طور کامل مجهز به شبکه بارنده خودکار نیستند، کاشف‌های دود در اتاق‌های مهمان باید به تابلوی کنترل در محلی که دائماً تحت نظر است متصل باشد. همچنین در اتاق استقرار تابلوی کنترل، باید سیستم اعلام حریق دستی وجود داشته باشد.
- ب- بناهای آپارتمانی، اقامتگاه‌های غیر موقت سازمانی، خوابگاه‌ها، اقامتگاه‌های تفریحی
در تصرف‌های گروه ب، یک سیستم اعلام حریق دستی و سیستم اعلام حریق خودکار باید به شرح زیر نصب شود:
- ب - ۱ سیستم اعلام حریق دستی برای ساختمان و سیستم خودکار موضعی در واحدهای مسکونی (برای

دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس ۳۱

بناهای آپارتمانی) یا واحدهای خواب (برای خوابگاه ها)، در ساختمان هایی که دارای بیش از ۵ طبقه بالاتر از تراز زمین باشند.

ب - ۲ یک سیستم خودکار موضعی برای هر واحد مسکونی یا واحد خواب، که بیش از یک طبقه پایین تر از بالاترین تراز تخلیه خروج مربوط به آن واحد خواب یا واحد مسکونی واقع شده باشد.

ب - ۳ سیستم اعلام حریق دستی برای هر ساختمانی که دارای بیش از ۲۰ واحد مسکونی باشد. برای ساختمان هایی مانند خوابگاه ها، ملاک تعداد واحدهای خواب است.

ج-مراقبتی شبانه روزی

در تصرف های مسکونی که برای مراقبت شبانه روزی از افراد به تعداد ۶ الی ۱۶ نفر (به غیر از تعداد کارکنان) استفاده شود، نصب یک سیستم اعلام حریق خودکار الزامی است.

۱-۱۰-۸-۲ ساختمان های تصرف آموزشی و

فرهنگی

در ساختمان های تصرف آموزشی و فرهنگی باید سیستم اعلام حریق دستی نصب شود.

تبصره: تصرف های گروه آموزشی با بار تصرف کمتر از ۱۰۰ نفر نیازی به نصب سیستم اعلام حریق ندارند. (سرانه هر نفر، از جدول ۳-۶-۵-۱ مبحث سوم مقررات ملی ساختمان اقتباس می گردد)

۱-۱۰-۸-۳ ساختمان‌های تصرف درمانی-مراقبتی در تصرف‌های گروه درمانی یک سیستم اعلام حریق دستی و یک سیستم اعلام حریق خودکار باید نصب شود. همچنین در فضاهاى انتظار که به کريدور باز هستند با یک سیستم کشف دود خودکار دارای سیستم نظارت الکتریکی، نصب شود.

الف- در ساختمان‌های با تصرف‌های زیر که به کريدورها و آن فضاهاىی از ساختمان که به کريدورها باز می‌شوند باید به سیستم خودکار حریق مجهز باشند. هر بنا یا بخشی از بنا که برای نگهداری بیش از ۱۶ نفر به طور شبانه روزی استفاده می‌شود که به علت شرایط روحی یا سایر دلایل، در یک محیط مسکونی تحت مراقبت بوده و خدمات مراقبتی به آنان ارایه می‌گردد متصرفان در این تصرف قادر هستند تا در صورت وقوع یک موقعیت اضطراری بدون کمک فیزیکی کارکنان، واکنش لازم را از خود نشان دهند. این تصرف شامل مراکز نگهداری از آسیب دیدگان اجتماعی، مراکز ترک اعتیاد و موارد مشابه می‌شود و هر بنایی یا بخشی از بنا که به منظور ارایه خدمات شبانه روزی پزشکی، جراحی، روان پزشکی، پرستاری یا نگهداری از کودکان بی سرپرست و مانند آن برای افرادی به تعداد بیش از پنج نفر که بعضاً قادر به مراقبت از خود نیستند، استفاده شود این تصرف شامل بیمارستان ها، درمانگاهها، تیمارستانها، شیر خوارگاهها و موارد مشابه می‌شود

ب - در تصرف گروه زیر یک سیستم کشف و اعلام حریق خودکار باید نصب شود. جعبه‌های اعلام حریق دستی را می‌توان در اتاق‌های متعلق به کارکنان که دارای دید و نظارت به قسمت‌های تحت نظر هستند قرار داد. در تصرف‌های زیر تخلیه افراد با دشواری‌های زیادی همراه است و بنابراین آگاهی سریع از بروز آتش سوزی از اهمیت زیادی برخوردار است. در این تصرف ها، لازم است تا در آن فضاها خواب یا اقامت که در آنها احتمال حریق وجود دارد و در معرض دست کاری‌های احتمالی افراد تحت مراقبت نیست کاشف‌های دود متصل به سیستم اعلام حریق خودکار نصب شود.

هربنا یا بخشی از بنا که در آن افرادی به تعداد بیش از پنج نفر به دلایل امنیتی نگهداری شوند و آزادی آنها محدود شده باشد. این تصرف شامل موارد زیر می‌گردد: زندان ها، بازداشتگاهها، ندامتگاهها و اندرزگاهها، دارالتادیبها و مراکز بازپروری
۱-۱۰-۸-۴ ساختمان‌های تصرف تجمعی

کلیات

در تمام ساختمان‌های گروه تجمعی دارای بار تصرف برابر یا بیشتر از ۳۰۰ نفر، باید یک سیستم دستی اعلام حریق نصب شود. همچنین قسمت‌هایی از تصرف‌های گروه آموزشی که برای اهداف تجمعی از آنها استفاده می‌شود باید دارای سیستم اعلام حریق دستی باشند.

الف - ساختمان‌های دارای بار تصرف بیش از ۱۰۰۰ نفر

در تصرف‌های گروه (تجمعی با بار تصرف بیشتر از ۱۰۰۰ نفر فعال شدن سیستم اعلام حریق باید با فعال سازی یک سیستم صوتی و اعلام خطر (یا قابلیت پخش از طریق بلندگو) همراه باشد. تا هنگام تدوین دستورالعمل ملی مربوط برای این سیستم‌ها از سایر استانداردهای معتبر مانند استاندارد NFPA72 استفاده شود.

ب- سینماها و تئاترها

کاربری‌های تجمعی، معمولاً با صندلی ثابت، که برای ارایه یا تماشای اجراهای نمایشی یا تصاویر متحرک استفاده می‌گردد، شامل سینماها، تئاترها و استودیوهای رادیویی - تلویزیونی که تماشای می‌پذیرند باید سیستم کشف و اعلام حریق خودکار مجهز باشند.

ج- تصرف تجمعی برای صرف غذا یا نوشیدنی

کاربریهای تجمعی که برای صرف غذا یا نوشیدنی استفاده می‌شوند، شامل سالن‌های ضیافت، رستورانها، تریاها، کافی شاپ و نظایر آنها باید به سیستم کشف و اعلام حریق خودکار مجهز گردد.

د- سایر کاربریهای گروه تصرف تجمعی

کاربری‌های تجمعی که برای برگزاری مراسم نیايش، جشن یا سرگرمی استفاده می‌شوند و یا کاربریهای تجمعی که در سایر گروههای تصرف

تجمعی قرار نگرفته باشند شامل سالن‌های بازی‌های تفریحی، گالری‌های هنری، سالن‌های سخنرانی، مساجد، کلیساها یا سایر اماکن مذهبی، سالن‌های اجتماع، دادگاهها و دادسراها، سالن‌های نمایشگاهی، باشگاههای ورزشی، استخرهای سرپوشیده، زمین‌های سرپوشیده تنیس، کتابخانه‌ها، موزه‌ها، سالن‌های انتظار در ترمینال مسافرتی، سالن‌های بلیارد و استادیومها این تصرفها باید به سیستم اعلام حریق دستی مجهز شوند.

نیروی برق ایمنی و اضطراری

سیستم‌های صوتی و اعلام خطر باید مطابق الزامات مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان مجهز به نیروی برق ایمنی و اضطراری باشند.

۱-۱۰-۵- ساختمان‌های تصرف اداری/حرفه‌ای

ساختمان‌های تصرف حرفه‌ای با بار تصرف بیش از ۵۰۰ نفر یا بیش از ۱۰۰ نفر در طبقه زیر یا بالای پایین‌ترین تراز تخلیه خروج باید به سیستم کشف و اعلام حریق دستی مجهز گردند.

۱-۱۰-۶- ساختمان‌های تصرف کسبی/تجاری

ساختمان‌های کسبی/تجاری با بیش از ۳ طبقه یا با بار تصرف برابر یا بیشتر از ۵۰۰ نفر یا با بار تصرف بیشتر از ۱۰۰ نفر در طبقه بالا یا زیر تراز تخلیه خروج باید به سیستم‌های اعلام حریق خودکار و دستی مجهز باشند.

۱-۱۰-۸-۸-۸ ساختمان‌های تصرف صنعتی

الف - در تصرف ذیل نصب یک سیستم اعلام حریق خودکار الزامی است.

صنایع الکترونیک و قطعات برقی، تولید لامپ، وسایل ورزشی، خودرو و سایر وسایل نقلیه موتور، دوچرخه سازی، تولید انواع قایق، ماشین‌های اداری، تجهیزات عکاسی و فیلم برداری، فرش و موکت، پوشاک، مبلمان و روکش مبلمان، خشکشویی ها، ماشین‌های ساختمانی و کشاورزی، صنایع هواپیمایی، تولید حشره کش، صنایع شوینده، صنایع غذایی، پخت نان و شیرینی، تولید محصولات از جنس بوته و گیاهان خشک، محصولات از جنس کنف، صنایع چرم، صنایع ماشین سازی، خراطی و فرزکاری چوب، فیلم برداری تلویزیونی و تصاویر متحرک (بدون تماشاچی)، کالای نوری، صنایع کاغذ، صنایع پلاستیک، صنایع چاپ، ماشین‌های تفریحی، کوره‌های سوزاندن زباله، تولید کفش، نساجی ها، دخانیات، صنایع چوب و کابینت.

ب - در تصرف‌های ذیل نصب یک سیستم اعلام حریق دستی الزامی است.

کاربریه‌های صنعتی برای تولید و ساخت کالای غیر قابل سوختن که در فرایندهای تولید، کارهای تکمیلی و بسته بندی، با هیچ گونه خطر آتش سوزی همراه نیستند. از جمله : مصالح بنایی مانند آجر، محصولات سرامیکی، گداز فلزات، محصولات شیشه، گچ، یخ،

محصولات فلزی (ساخت و شکل دهی)، نوشابه‌های غیر الکلی.

۹-۸-۱۰-۱ ساختمان‌های با تصرف انباری

تصرف‌های انباری باید به سیستم کشف و اعلام حریق خودکار و دستی مجهز شوند مگر در مواردی که محتویات انبار از مواد غیرقابل سوختن و کم خطر باشد.

۱۰-۸-۱۰-۱ ساختمان‌های تصرف مخاطره آمیز

در تصرف‌های مخاطره آمیز باید سیستم‌های کشف و اعلام حریق خودکار و دستی نصب شود. در مورد ضوابط ایمنی در برابر آتش برای ساختمان‌های مخاطره آمیز باید از دستورالعمل‌ها و آیین نامه‌های تخصصی معتبر مرتبط استفاده شود.

۹-۱۰-۱ ضوابط تکمیلی ساختمان‌های بلند

ساختمان‌های بلند باید به سیستم کشف و اعلام حریق خودکار مجهز باشند. در تمام ساختمان‌های بلند با هر نوع تصرف با ارتفاع بیش از ۲۳ متر بالای تراز زمین (برای کف بالاترین طبقه قابل تصرف) علاوه بر الزامات بیان شده در قسمت‌های دیگر این فصل الزامات این بخش نیز باید رعایت شود.

۱۰-۱۰-۱ کاشف‌های خودکار حریق

طراحی و محل نصب کاشف‌ها باید مطابق بخش طراحی باشد. به علاوه کاشف‌های دود باید مطابق مشخصات اعلام شده در همان بخش فراهم و به یک سیستم اعلام حریق خودکار وصل شوند. فعال سازی

هر کاشف که وجود آن طبق این بخش لازم است باید سیستم صوتی و اعلام خطر را طبق سناریوی ایمنی حریق ساختمان به کار اندازد. کاشف‌های دود باید در محل‌های زیر نصب شوند:

الف - در همه اتاق‌های تجهیزات مکانیکی، الکتریکی، مخابرات، یا اتاق‌های مانند آنها و در اتاق‌های تجهیزات آسانسورها و لابی آنها

ب - در پلنیوم هوای برگشتی اصلی و تخلیه هر سیستم هوا رسانی که دارای ظرفیت بیش از ۰/۹۴ متر مکعب بر ثانیه (معادل ۲۰۰۰ فوت مکعب بر دقیقه) باشد.

ج - در هر اتصال یک کانال هوای برگشتی یا محفظه (پلنیوم) به یک کانال عمودی یا رایزر در سیستم تهویه‌ای که برای دو طبقه یا بیشتر به کار می‌رود. در تصرف‌های گروه‌های (م-۱) و (م-۲) در هر رایزر هوای برگشتی که بیش از ۲/۴ m/s (معادل ۵۰۰۰ فوت مکعب بر دقیقه) از آن منتقل نمی‌شود و در آن از بیش از ۱۰ بازشوی ورودی هوا استفاده نمی‌شود می‌توان از یک کاشف دود استفاده نمود.

۱-۱۰-۱۱ قطع کننده دستی

در همه مناطق اعلام کننده یک قطع کننده دستی برای سیستم اعلام خطر باید فراهم شود.

۱۰-۱-۱۲ پیام‌های زنده صوتی

سیستم صوتی و اعلام خطر باید امکان پخش پیام‌های صوتی زنده افراد را با بلندگوهای نصب شده در آسانسورها پلکان خروج و طبقات منتخب داشته باشد.

۱۰-۱-۱۳ مرکز کنترل یا اتاق فرمان

در تمام تصرف‌های انباری، صنعتی و مخاطره آمیز، ایجاد فضایی به عنوان مرکز کنترل یا اتاق فرمان با حضور دست کم یک مسئول ایمنی که عهده دار اعلام حریق و شرایط اضطرار باشد ضروری است.

۱۰-۱-۱۴ ضوابط طراحی

کلیات

تمام وسایل کشف حریق اعم از کاشف‌های خودکار، جعبه‌های اعلام حریق دستی و دیگر وسایل مرتبط که بخشی از مدار تشخیص و فعال سازی محسوب می‌شوند باید مطابق با این مبحث و دستورالعمل‌ها و استانداردهای معتبر انتخاب، نصب و نگهداری شوند. طراحی سیستم اعلام حریق باید براساس کاربری ساختمان و فضای‌های آن اهداف ایمنی و سایر عوامل تاثیرگذار صورت گیرد. جهت استفاده از کاشف‌های خاص مانند دتکتور خطی نوری، کابلی، دتکتورهای کانالی، دتکتورهای نمونه گیر و غیره تمام الزامات استانداردهای معتبر مربوط باید رعایت گردد.

تا زمان تدوین و تصویب دستورالعمل ملی برای طراحی، نصب و نگهداری سیستم‌های کشف و اعلام

حریق در این زمینه از یکی از استانداردهای ایران شماره ۱-۱۹۶۸۴، NFPA72 – BS5839-1 استفاده شود.

کلیه کابل‌های مدارهای سیستم اعلام حریق و سطح مقطع آن باید با الزامات مبحث سیزدهم مقررات ملی ساختمان، استانداردهای معتبر و هماهنگ با مشخصات فنی شرکت سازنده معتبر (طبق تعریف مبحث ۱۳) سیستم اعلام حریق انتخاب گردد. کابل‌های مورد استفاده باید از نظر مقاومت در برابر آتش و یا محافظت شدن به وسیله تمهیدات مناسب، پاسخگویی عملکرد مورد نظر باشند.

۱-۱۰-۱۵ دسترسی به کاشف‌ها

کاشف‌های خودکار حریق باید طوری نصب شوند که دسترسی به آنها بدون مشکل خاصی امکان پذیر باشد. نصب کاشف‌های خودکار به صورت توکار مجاز نیست. پیش‌بینی دتکتور برای سقف کاذب و همچنین کف کاذب باید بر اساس استانداردهای معتبر انجام پذیرد و دتکتورهای نصب شده در داخل سقف و کف کاذب باید قابل دسترس باشند.

۱-۱۰-۱۶ جعبه‌های هشدار دستی (شستی اعلام

حریق)

در تمام بناهای که نصب کاشف‌های خودکار ضروری اعلام شود فراهم کردن امکان کاراندازی شبکه‌های اعلام حریق از طریق جعبه دستی (شستی اعلام حریق) نیز الزامی است جعبه هشدار دستی باید

کاملاً در معرض دید قرار داشته قابل دسترس و در مسیر بوده و با دقت کامل به ترتیب زیر روی دیوار نصب شود:

- الف - در هر طبقه دست کم یک جعبه منظور گردد.
- ب - در تعیین محل نصب شستی‌های اعلام حریق باید حداکثر فاصله پیمایش افراد تا رسیدن به آن همچنین فاصله شستی‌ها در راهروها از یکدیگر باید مطابق با استاندارد مرجع طراحی تعیین شود.
- ج - ارتفاع جعبه تا کف زمین بین ۱۱۰ تا ۱۴۰ سانتی متر در نظر گرفته شود.

۱-۱۰-۱۷ آژیر یا زنگ اعلام حریق

الف - نصب دست کم یک آژیر یا زنگ اعلام حریق در هر طبقه بنا به گونه‌ای که صدای آن در سرتاسر هر طبقه به وضوح شنیده شود الزامی است. نوع آژیر باید از سایر آژیرها که ممکن است در بعضی مکان‌ها پخش شوند باید متمایز باشد. به هیچ وجه نباید از این نوع آژیر در موارد دیگر استفاده شود. ارتفاع نصب آژیرها باید ۲/۱ متر باشد.

ب - حداقل صدای تولید شده توسط آژیر در فضاهای معمولی باید ۶۵ دسی بل باشد. در مکان‌هایی که صدای معمول محیط از ۶۵ دسی بل بیشتر است صدای آژیر ۵ دسی بل بالاتر از صدای محیط در نظر گرفته شود. در فضاهایی که صدای محیطی بیشتر از ۹۰ دسی بل باشد علاوه بر آژیر باید از فلاشرهای اعلام حریق استفاده شود.

ج - در اتاق‌های خواب یا فضاهای اختصاص داده شده به خوابیدن صدای تولید شده آژیر (که در محل قرارگیری بالش اندازه گیری می‌شود) باید ۷۵ دسی بل باشد. صدای تولید شده توسط آژیرهای سیستم اعلام حریق در هیچ فضایی نباید بیشتر از ۱۲۰ دسی بل باشد.

د - حداقل تراز صدای اعلام کننده‌های صوتی در فاصله ۳۰ متری در فضاهای عمومی ۷۵ دسی بل و در فضاهای خصوصی ۴۵ دسی بل است. حداکثر تراز صدا در نزدیک ترین فاصله تا وسیله اعلام در تمام فضاها ۱۳۰ دسی بل است.

۱۰-۱-۱۸ محل نصب اعلام کننده‌ها

چنانچه دستگاه اعلام خطر بر روی دیوار نصب شود، باید حداقل ۱۵ سانتی متر از سقف و ۲۳۰ سانتی متر از کف تمام شده فاصله داشته باشد.

۱۰-۱-۱۹ محل نصب تابلوی مرکزی اعلام حریق

الف - تابلوی مرکزی اعلام حریق باید در مکانی مناسب مشخص در معرض دید و قابل استفاده برای نیروهای آتش نشانی و ساکنان ساختمان نصب شود. معمولاً بهترین مکان برای نصب آنها در تراز تخلیه و نزدیک درهای ورودی ساختمان و نزدیک به جایگاه نگهبانی است. محل نصب دستگاه باید در محلی باشد که در معرض آسیب‌های فیزیکی قرار نداشته و حتی الامکان خطر حریق در آن قسمت کم باشد.

ب - روشنایی کافی باید در محل نصب پنل اعلام حریق مرکزی وجود داشته در هنگام قطع برق روشنایی اضطراری یا ایمنی آن تامین شود. برق پنل اعلام حریق باید دارای اتصال زمین باشد. همچنین ارتفاع نصب پنل اعلام حریق می‌بایست از کف تمام شده تا صفحه نمایش آن ۱/۵ متر باشد.

۱-۱۰-۲۰ منطقه بندی (زون بندی)

برای سیستم‌های کشف و اعلام حریق هر طبقه به عنوان یک منطقه یا زون جدا در نظر گرفته می‌شود. هر منطقه کشف حریق نباید دارای مساحت بیش از ۲۰۰۰ متر مربع باشد و طول آن در هر جهت نباید از ۶۰ متر تجاوز نماید (برای اسپرینکلرها نیاز به رعایت این اعداد نیست و زون بندی آن باید مطابق با دستورالعمل مربوط صورت گیرد)

۱-۱۰-۲۱ نگهداری

ضوابط تعمیر و نگهداری سیستم‌های ساختمانی باید از ضوابط مبحث ۲۲ مقررات ملی ساختمان تبعیت نماید.

۱-۱۱ سیستم اطفای حریق:

۱-۱۱-۱ نصب یک دستگاه خاموش کننده حریق از نوع پودر و گاز ۴ کیلویی در لابی هر طبقه الزامی است. (حداکثر سه واحد در هر طبقه)

۱-۱۱-۲ نصب دو دستگاه خاموش کننده حریق از نوع پودر و گاز ۴ کیلویی در لابی هر طبقه الزامی است. (۸ تا ۴ واحد در هر طبقه)

۱-۱۱-۳ نصب یک دستگاه خاموش کننده گاز کربنیک چهار کیلویی مجاورت تابلو برق و درموتور خانه آسانسور الزامی است

۱-۱۱-۴ نصب خاموش کننده حریق از نوع پودر و گاز چهار کیلویی با سطح پوشش برابر با شعاع ۲۰ متر در پارکینگها الزامی است.

۱-۱۱-۵ در ساختمانهایی که تمامی فضاهای آن با یک جعبه آتش نشانی پوشش داده نمی شود و نیاز به جعبه های بیشتر می باشد حداکثر فاصله جعبه های آتش نشانی از یکدیگر ۳۰ متر در نظر گرفته شود.

۱-۱۱-۶ در ساختمانهای مسکونی ۴ و ۵ طبقه جعبه های آتش نشانی در تمامی طبقات به صورت خشک اجرا گردد به صورتی که تمامی فضاها را پوشش دهد.

۱-۱۱-۷ در ساختمانهای شش طبقه به بالا جعبه های آتش نشانی در تمام طبقات به صورت تر با منبع والکتروپمپ مناسب نصب گردد به صورتی که تمامی فضاها را پوشش دهد محل اتصال سیستم با خودرو آتش نشانی در نظر گرفته شود. (ساختمان های شش طبقه نیز شامل می گردد)

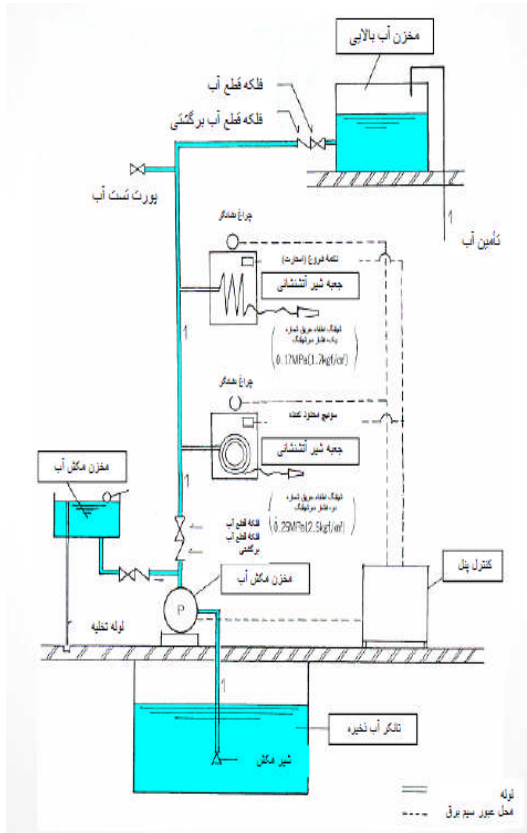
۱-۱۱-۸ جعبه های آتش نشانی می بایست به نحوی طراحی و نصب گردد که تمامی فضاها را پوشش دهد و همچنین محل نصب آن در محل لابی (فضای جلو آسانسور) هر طبقه باشد و تمامی جعبه ها دارای استاندارد باشند.

لوله‌ها از نوع گالوانیزه و با سایز ۲ اینچ بوده و محل اتصال سیستم لوله کشی با خودرو آتش نشانی از نوع کوپلینگ با سایز دو و نیم اینچ باشد.

۹-۱۱-۱ حجم مخزن ذخیره آب متناسب با ساختمان در نظر گرفته شود و محل قرارگیری مخزن مطابق با مقررات ملی ساختمان باشد.

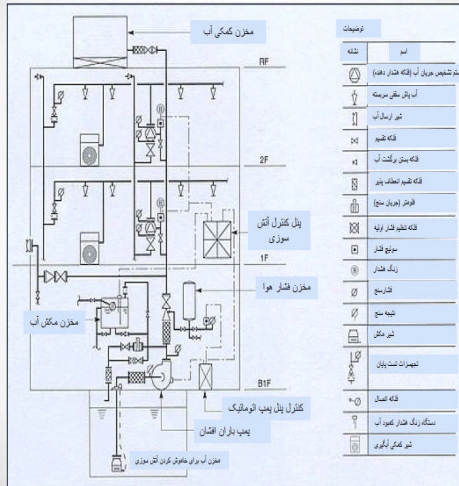
۱۰-۱۱-۱ اجرا سیستم اطفاء حریق خودکار (اسپرینکلر) جهت پارکینگ در زیر زمین‌ها و طبقات الزامی می‌باشد و در طبقه همکف در صورت پارکینگ بیش از ۲۵ خودرو الزامی می‌باشد، ضمناً سیستم اسپرینکلرهای مربوط به پارکینگ خودروها می‌بایست از نوع آب و کف تعبیه شود

نقشه شیر آتش نشانی تعبیه شده در ساختمان

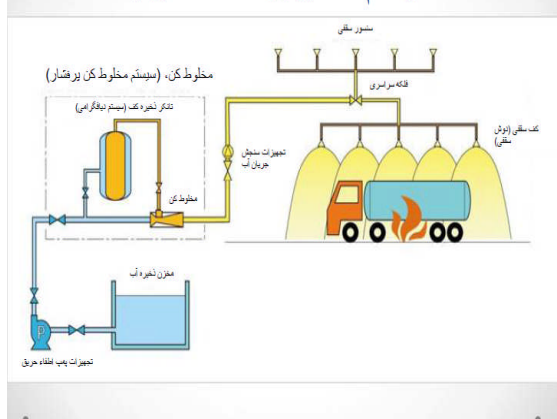

دستور العمل ایمنی شهر بندر عباس ۴۷

نقشه سیستم دوشی

نقشه سیستم خاموش کننده آتش با کف

۱-۱۲ تاسیسات برقی

- ۱-۱۲-۱ در محل تابلو برق نصب کف پوش عایق لاستیکی الزامی است.
- ۱-۱۲-۲ نصب فیوز محافظ جان برای تمامی واحدها اجباری می‌باشد. (RCCP)
- ۱-۱۲-۳ نصب چراغ هشدار دهنده و صاعقه گیر در بالاترین نقطه ساختمان برای ساختمانهای با ارتفاع ۳۰ متر به بالا الزامی می‌باشد.
- ۱-۱۲-۴ تابلوهای برق دارای سیستم ارت باشند.
- ۱-۱۲-۵ روشنایی اضطراری در تمام طول مسیر خروج در نظر گرفته شود.
- ۱-۱۳-۱ ساختمانهای بلند علاوه بر رعایت ضوابط عمومی ساختمانها ملزم به رعایت ضوابط ذیل می‌باشند:
- ۱-۱۳-۱ هر بنایی که فاصله تراز قائم بین کف آخرین طبقه قابل تصرف تا سطح مناسب قابل دسترس خودرو آتش نشانی باشد و یا از ۲۳ متر بیشتر باشد ساختمان بلند نامیده می‌شود. (۱-۱۸-۳-۱-۱۸-۱ مقررات ملی ساختمان)
- ۱-۱۳-۲ در ساختمانهای بالای ۱۰ طبقه روی همکف می‌بایست جهت عملیات خودروهای آتش نشانی حداقل از دو جهت راه دسترسی خودرو آتش نشانی وجود داشته باشد.

۱-۱۳-۳ حداقل عرض مفید مسیر خروج در ساختمانهای بلند ۱۲۰ سانتیمتر می باشد.

۱-۱۳-۴ در ساختمانهای بلند مسیر خروج باید بوسیله روشنایی اضطراری و تابلوهای شبرنگ مجهز باشد.

۱-۱۳-۵ سیستم فشار مثبت هوا در دوربندهای خروج در نظر گرفته شود.

۱-۱۳-۶ در ساختمانهای بلند علاوه بر مجهز بودن تجهیزات الکتریکی آتش نشانی به برق اضطراری می بایست یکی از آسانسورها مجهز به برق اضطراری به منظور استفاده آتش نشانان باشد.

۱-۱۳-۷ در زمان تایید نقشه‌های معماری، کارشناس آتش نشانی نقشه‌ها را مطابق با تجهیزات موجود در ایستگاه آتش نشانی خدمات دهنده به محدوده احداث ساختمان بررسی نماید. و تعداد طبقات متناسب با تجهیزات ایستگاه آتش نشانی خدمات دهنده به همان منطقه محاسبه می گردد. (ساختمانهای بلند)

۲- ایمنی ساختمانهای در دست احداث

۱-۲ کلیات

باتوجه به وقوع حوادث متعدد در زمان اجرا ساختمان به منظور احداث بنا و عدم رعایت اصول و ضوابط ایمنی از سوی سازندگان در زمان انجام عملیات خاکبرداری می‌بایست ترتیبی اتخاذ گردد که حتماً مهندس ناظر در محل حضور داشته و برابر دستورالعمل ذیل اقدامات لازم صورت پذیرد.

۱-۱-۲ کارگاههای ساختمانی می‌بایست به طور مطمئن و ایمن محصور بوده و به گونه‌ای باشد ایمنی جانی و مالی عابران و افراد شاغل در کارگاه تامین نماید.

۲-۱-۲ در کارگاههای با زیربنای بیش از ۱۲۰۰ متر مربع و یا ۱۸ متر ارتفاع از روی پی، معرفی شخصی ذیصلاح به عنوان مسئول ایمنی، بهداشت کار و حفاظت محیط زیست الزامی می‌باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۱-۵-۵)

۲-۲ ایمنی عابران و کارگران کارگاه

۱-۲-۲ مسدود یا محدود نمودن پیاده روها و سایر معابر و فضاهای عمومی برای انبار کردن مصالح یا

انجام ۲-۲-۲ عملیات ساختمانی با رعایت موارد ذیل امکان پذیر می‌باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۲-۲)
(۱)

الف- دریافت مجوزهای لازم از شهرداری یا سایر مراجع مرتبط

ب - وسایل، تجهیزات و مصالح در جایی قرار داده شود که حوادثی برای عابران، خودروها، تاسیسات عمومی و... بوجود نیارد و مصالح فوق شبها نیز باید به وسیله علائم درخشان و چراغ قرمز احتیاط مشخص شوند.

ج - در مواردی که پایه‌های داربست در پیاده رو قرار دارد باید با استفاده از وسایل موثر از جابجا شدن و حرکت پایه‌های آن جلوگیری شود.

۲-۲-۳ کلیه کارگران کارگاه‌های ساختمانی باید مجهز به کلاه و کفش ایمنی باشند.

۲-۲-۴ در تمامی مراحل ساخت کارگرانی که در ارتفاع مشغول فعالیت هستند مجهز به کلیه تجهیزات فردی ایمنی از جمله کمربند ایمنی باشند.

۲-۲-۵ در موارد زیر در تمام طول و عرض مجاور بنا احداث راهروی سر پوشیده موقت در راه عبور عمومی الزامی است (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۲-۲)
(۳)

الف: در صورتی که فاصله بنای در دست تخریب از معابر عمومی کمتر از ۴۰ درصد ارتفاع آن باشد.

ب: در صورتی که فاصله بنای در دست احداث یا تعمیر و بازسازی از معابر عمومی کمتر از ۲۵ درصد ارتفاع آن باشد.

۲-۲-۶ بیرون زدگی هر یک از اجزا سازه‌های موقت از قبیل حصار حفاظتی موقت کارگاه، داربست و... از محدوده بنای در دست ساخت ممنوع است مگر تحت شرایط زیر (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۲-۶) الف - فاصله عمودی بیرون زدگی از سطح پیاده رو نباید کمتر از ۲۵۰ سانتیمتر و از روی سطح سواره کمتر از ۴۵۰ سانتیمتر باشد.

۲-۲-۷ سرپوشی حفاظتی برای جلوگیری از آسیب ناشی از اثر سقوط اشیا در دیواره اطراف ساختمان در حال احداث نصب شود. سرپوش حفاظتی باید چنان طراحی و ساخته شود که مقابل نیروهای وارده مقاوم بوده و در اثر ریزش مصالح یا ابزار بر روی آن خطری متوجه افراد، تجهیزات و مستحدثاتی که در زیر آن قرار دارند نگردد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۵-۱)

۲-۳ پیشگیری از سقوط افراد

۲-۳-۱ قسمت‌های مختلف کارگاه ساختمانی و محوطه‌های اطراف که احتمال خطر سقوط افراد را در بر دارد باید تا زمان پوشیده شدن و محصور شدن نهایی یا نصب حفاظها و نرده‌های دائم، باید بوسیله پوشش‌ها یا نرده‌های حفاظتی محکم و مناسب با استفاده از شبرنگ‌ها، چراغ‌ها و تابلوهای هشدار دهنده

مناسب به طور موقت حفاظت گردد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۳-۱)

۲-۳-۲ بارگذاری بیش از حد ایمنی بر روی هر گونه اسکلت، چوب بست، حفاظ، نرده، پوشش‌های موقتی، سرپوش دهانه‌ها و گذرگاهها مجاز نیست. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۳-۲)

۳-۳-۲ بارگیری بیش از ظرفیت مجاز وسایل موتوری از قبیل بالابرها و جرثقیل‌ها و... مجاز نیست و کلیه بارها باید با وسایل ضروری از قبیل زنجیر، کابل، طناب، توری و... محکم به بدنه وسیله نقلیه بسته شود تا مانع از سقوط و ریزش احتمالی آنها گردد.

۲-۴ پیشگیری از حریق، سوختگی و برق گرفتگی در کارگاهها

۲-۴-۱ در کلیه محل‌هایی که خطر آتش سوزی وجود دارد کشیدن سیگار و روشن کردن آتش‌های روباز ممنوع است و در این محل‌ها باید تابلوهای هشدار دهنده از قبیل خطر آتش سوزی، سیگار نکشید و... نصب شود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۱-الف)

۲-۴-۲ ضایعات مصالح قابل احتراق، باید در جای مناسبی جمع‌آوری و به طور روزانه از محل کار خارج و به محل مجاز حمل شود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۱-ب)

۲-۴-۳ جمع آوری و انبار نمودن روغن، گریس، پارچه‌های روغنی، نخاله‌های آلوده به روغن و مواد نفتی بر روی وسایل و تجهیزات ساختمانی و یا در مجاورت آنها مجاز نیست. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۱-پ)

۲-۴-۴ در هنگام سوختگیری ماشین آلات ساختمانی باید خاموش شود و از ریختن مواد سوختنی روی آگزوز و قسمت‌های داغ موتور جلوگیری گردد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۲-الف)

۲-۴-۵ ظروف محتوی مایعات سریع الاشتعال باید از جنس نسوز و نشکن بوده و دارای درب کاملاً محکم و محفوظ باشند و بر روی آنها برچسبی باشد که محتویات داخل آنها را مشخص نماید. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۲-ث)

۲-۴-۶ وسایل گرم کننده موقت از قبیل بخاری‌های روباز و غیره در موقع استفاده باید به نحو مطمئن روی کف قرار داده شوند به طوری که امکان واژگون شدن آنها وجود نداشته باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۳-ب)

۲-۴-۷ بشکه و دیگ‌های پخت قیر در موقع استفاده باید در جای خود محکم شوند. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۴-الف)

۲-۴-۸ بشکه و دیگ‌های پخت قیر در موقع استفاده باید در خارج از ساختمان و در فضای باز قرار داده شوند. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۴-ب)

۹-۴-۲ در موقع کار با دیگ‌های پخت قیر باید وسایل اطفاء حریق مناسب در دسترس باشند. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۴-پ)

۱۰-۴-۲ هنگام حرارت دادن بشکه قیر، باید درب آن کاملاً باز باشد. اما در پوش کاملاً مناسب و محفوظ و دسته دار باید در دسترس باشد تا در صورت آتش گرفتن و شعله کشیدن قیر بتوان فوراً با قرار دادن روی آتش نسبت به خفه کردن آن اقدام نمود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۴-ح)

۱۱-۴-۲ بالا بردن آسفالت یا قیر داغ توسط کارگران از نردبان ممنوع است. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۴-ج)

۱۲-۴-۲ کارگران جوشکار باید هنگام کار لباس کار مقاوم در برابر آتش و جرقه بر تن داشته و نیز مجهز به سایر وسایل حفاظت فردی از جمله عینک، نقاب و دستکش ساق دار حفاظتی و کفش ایمنی باشند و تمامی تجهیزات باید عاری از مواد نفتی و روغنی باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۶-ب)

۱۳-۴-۲ در مکانهایی که مواد قابل احتراق و اشتعال نگهداری می‌شود و یا در نزدیکی دستگاههایی که بخار و یا گازهای قابل اشتعال ایجاد می‌کنند باید از جوشکاری و برش کاری جلوگیری شود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۲-۴-۶-پ)

۱۴-۴-۲ هر نوع عملیات جوشکاری یا برش حرارتی بر روی ظروف محتوی مواد نفتی و قابل اشتعال مجاز

نیست مگر تحت شرایط ذیل: (مقررات ملی ساختمان
۱۲-۲-۴-۶-چ)

الف - داخل آن به طور کامل به وسیله بخار یا مواد
موثر دیگر شستشو شده و دریچه‌های آن کاملاً باز
گردد.

ب - قسمتی از حجم آن با آب پر شود.
۱۵-۴-۲ هیچ نوع ظرف بسته، حتی اگر عاری از
مواد قابل اشتعال و انفجار باشد، نباید مورد جوشکاری
یا برش حرارتی قرار گیرد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-
۴-۶-ح)

۱۶-۴-۲ در پایان عملیات جوشکاری و برشکاری
باید محل کار، بازرسی و پس از اطمینان از عدم وقوع
آتش سوزی در اثر جرقه‌های ناشی از جوشکاری و
برشکاری، محل ترک شود. (مقررات ملی ساختمان
۱۲-۲-۴-۶-ژ)

۱۷-۴-۲ نصب فیوز محافظ جان اجباری
می‌باشد. (RCCP)

۱۸-۴-۲ تابلوهای برق دارای سیستم ارت باشند.

۲-۵- وسایل و سازه‌های حفاظتی

۱-۵-۲ در تمامی مکانهایی که احتمال سقوط بیش
از ۱۲۰ سانتیمتر وجود دارد باید نرده حفاظتی نصب
گردد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۲-۱)

۲-۵-۲ ارتفاع نرده حفاظتی موقت از کف طبقه یا
سکوی کار نباید از ۹۰ سانتیمتر کمتر و از ۱۱۰

سانتیمتر بیشتر باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۲-۲)

۲-۵-۳ ارتفاع نرده حفاظتی موقت راه پله و سطوح شیبدار نباید از ۷۵ سانتیمتر کمتر از ۸۵ سانتیمتر بیشتر باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۲-۲)

۲-۵-۶ نرده حفاظتی باید در فواصل حداکثر ۲ متر دارای پایه‌های عمودی بوده و ساختمان و اجزای سازه آن با توجه به مفاد مبحث ششم مقررات ملی ساختمان و آیین نامه بارگذاری پلها دارای چنان مقاومتی باشند که بتوانند در مقابل نیروها و ضربه‌های وارده در تمام جهات مقاومت نمایند. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۳-۲)

۲-۵-۷ پاخور چوبی حفاظی است قرنیز مانند که باید در طرف باز سکوه‌های کار و پرتگاهها جهت جلوگیری از لغزش و ریزش ابزار کار و مصالح ساختمانی نصب گردد. پاخورها باید از چوب مناسب به ضخامت حداقل ۲/۵ سانتی متر و به ارتفاع ۱۵ سانتیمتر باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۳-۱)

۲-۵-۸ ارتفاع راهروهای سرپوشیده نباید کمتر از ۲/۵ متر و عرض آن نیز نباید کمتر از ۱/۵ متر باشد مگر آنکه عرض پیاده روی موجود کمتر از آن باشد که در این صورت، هم عرض پیاده رو خواهد بود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۴-۲)

۲-۵-۹ سقف راهرو و سایر قسمتهای آن باید با توجه به مفاد مبحث بارهای وارده بر ساختمان (مبحث

ششم مقررات ملی ساختمان) توانایی تحمل هر گونه ریزش و سقوط احتمالی مصالح ساختمانی را داشته باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۴-۴)

۲-۵-۱۰ لبه‌های بیرونی سقف راهرو باید دارای دیواره شیب داری از چوب یا بشکه فلزی مقاوم به ارتفاع حداقل یک متر باشد زاویه این حفاظ نسبت به سقف حداکثر ۴۵ درجه به طرف خارج باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۴-۵)

۲-۵-۱۱ در صورت استفاده از تخته چوبی در سقف راهرو باید ضخامت آن حداقل ۵ سانتیمتر باشد و به ترتیبی در کنار هم قرار گیرد تا از ریزش مصالح به داخل راهرو جلوگیری گردد. به کار بردن مصالح غیر مقاوم مانند توری سیمی، گونی واز این قبیل ممنوع است. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۴-۶)

۲-۵-۱۲ کلیه پرتگاهها و دهانه‌های باز در قسمت‌های مختلف کارگاه ساختمانی و محوطه آن که احتمال خطر سقوط افراد را در بر دارند تا زمان محصور شدن یا پوشیده شدن نهایی و یا نصب حفاظها بوسیله نرده یا پوشش‌های موقت به طور محکم و مناسب حفاظت گردند و پوشش حفاظتی موقت باید دارای شرایط زیر باشد: (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۶-۱ و ۱۲-۵-۶-۲)

الف - در مورد دهانه‌های باز با ابعاد کمتر از ۴۵ سانتیمتر تخته‌های چوبی با ضخامت حداقل ۲/۵ سانتیمتر.

ب - در مورد دهانه‌های باز با ابعاد بیشتر از ۴۵ سانتیمتر تا ۲۵۰ سانتیمتر تخته‌های چوبی با ضخامت حداقل ۵ سانتیمتر

ج - برای سقف‌های موقت که به صورت سکوهای کار مورد استفاده قرار می‌گیرند باید از تخته‌های چوبی با ضخامت ۵ و عرض ۲۵ سانتیمتر که محکم به یکدیگر بسته شده باشند استفاده شود و فاصله تکیه گاه‌ها نباید بیش از ۲۴۰ سانتیمتر باشد.

۲-۵-۱۳ پاورهای حفاظتی به ارتفاع ۱۵۰ میلی متر که باید در طرف باز سکوهای کار جهت جلوگیری از لغزش و ریزش ابزار کار و مصالح ساختمانی نصب گردد. پاورها باید از چوب مناسب به ضخامت حداقل ۲۵ میلی متر باشد. در صورت استفاده از ورق فولادی لبه‌های آن نباید تیز و برنده باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۳)

۲-۵-۱۴ ارتفاع حصار حفاظتی موقت نباید از کف معبر عمومی و یا فضای مجاور آن کمتر از ۱۹۰ سانتیمتر باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۹-۲)

۲-۵-۱۵ حصار حفاظتی موقت باید در فواصل حداکثر ۲ متر دارای پایه‌های قائم بوده و ساختمان و اجزای آن باید با توجه به شرایط زیر طراحی، ساخته و برپا گردند. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۵-۹-۳)

الف - بار طراحی برای محل‌های کم خطر و همچنین محل‌های عبور پر خطر و دارای احتمال برخورد خودروهای عبوری با حصار باید با توجه به

ضوابط و مقررات آیین نامه بارگذاری پلها انتخاب گردد.

ب- مصالحی که برای ساخت حصار حفاظتی موقت بکار می‌رود باید فاقد اجزا و یا گوشه‌های تیز و برنده باشد.

۶-۲ تخریب (فصل ۸ مبحث دوازده مقررات ملی ساختمان)

۶-۲-۱ هر اقدامی که مستلزم جدا کردن مصالح از ساختمان به منظور حذف، نوسازی، تعمیر، مرمت و بازسازی تمام یا قسمتی از بنا باشد، تخریب نامیده می‌شود.

۶-۲-۲ قبل از شروع عملیات تخریب باید مجوز لازم از مرجع رسمی ساختمان توسط سازنده اخذ و با کسب نظر از مهندس ناظر برنامه ریزی و اقدام‌های زیر انجام گیرد:

الف: با اطلاع و همکاری موسسات ذیربط، جریان آب، برق، گاز و سرویس‌های مشابه قطع یا در صورت لزوم سالم سازی، محدود و نگهداری شود، به طوری که راه‌های دسترسی به آنها و شیر آتش نشانی محفوظ بماند.

ب: زمان و مدت قطع سرویس‌های فوق و شروع عملیات تخریب حداقل یک هفته قبل، به اطلاع ساکنین ساختمان‌های مجاور رسانده است. عدم رعایت

محدودیت فوق، فقط هنگامی مجاز است که عدم تخریب فوری بنا ایمنی را به خطر اندازد. لزوم این امر باید قبلاً به تایید مرجع رسمی ساختمان رسیده باشد. پ: اقدامات لازم برای محافظت از پیاده روها و معابر عمومی مجاور ساختمان مورد تخریب با رعایت مفاد فصل ۱۲-۶ مبحث دوازدهم مقررات ملی ساختمان تهیه شود.

ث : اثرات ناشی از تخریب بنا در پایداری سازه‌های همجوار توسط شخص ذیصلاح بررسی و تدابیر لازم در جهت پایداری ابنیه مجاور اتخاذ گردد.

ج : برنامه ریزی برای جمع آوری حمل و دفع مواد حاصل از تخریب و انتخاب محل مجاز برای انباشتن آنها با توجه به قانون مدیریت پسماندها انجام شود.

چ : در تخریب ساختمان‌های خاص نظیر دکل‌های مخابراتی، کارخانه‌ها، بیمارستان‌ها، دودکش‌های صنعتی و دیگر اماکنی که تاسیسات ویژه دارند، قسمت‌های مربوط باید توسط افراد ذیصلاح مورد بازدید قرار گیرد و وسایل و تجهیزات لازم برای تخریب و مقابله با خطرهای ناشی از آن فراهم شود.

ح : در صورتی که ساختمان مورد تخریب دارای برقگیر باشد ابتدا باید برقگیر از ساختمان جدا شود و در صورت لزوم مجدداً در نزدیکترین فاصله نصب و آماده به کار گردد.

خ : کلیه شیشه‌های ساختمان مورد تخریب از محل نصب شده جدا و در مکان مناسبی انبار گردد.

د : در عملیات تخریب باید کارگران باتجربه بکار گرفته شده و اشخاص ذیصلاح بر کار آنان نظارت و دستورالعمل‌ها روش‌ها و مراحل مختلف اجرای کار را به آنان آموزش دهند همچنین سایر افراد از جمله رانندگان و متصدیان ماشین آلات و تجهیزات مربوط نیز باید از اشخاص ذیصلاح باشند.

۲-۶-۲ کلیه راه‌های ارتباطی ساختمان مورد تخریب به استثنای پلکان‌ها، راهروها، نردبان‌ها و درهایی که برای عبور کارگران استفاده می‌شوند باید در تمام مدت تخریب مسدود گردند. به علاوه نباید هیچ راه خروجی قبل از اینکه راه دیگر تایید شده‌ای جایگزین شود تخریب گردد.

۲-۶-۳ در تخریب ساختمان‌هایی که بر اثر فرسودگی، سیل، آتش‌سوزی، زلزله، انفجار و نظایر آن آسیب دیده یا از بین رفته اند برای جلوگیری از ریزش و خرابی ناگهانی باید دیوارها قبل از تخریب زیر نظر شخص ذیصلاح مهار و شمع بندی شوند.

۲-۶-۴ در صورتی که ارتفاع ساختمان مورد تخریب از ساختمان‌ها و تاسیسات همجوار بیشتر باشد و امکان ریزش مصالح و ابزار کار به داخل یا روی بناها و تاسیسات مجاور وجود داشته باشد باید اقدامات لازم از قبیل نصب سرپوش حفاظتی با مقاومت کافی به عمل آید.

۲-۶-۵ هر یک از اجزای سازه و تجهیزات مورد استفاده در تخریب اعم از کف، کف موقت، چوب

بست، پله‌های موقت، سقف و سایر اجزای راهروهای سرپوشیده و راهروهای عبور و مرور کارگران، پلکان‌ها و نردبان‌ها نباید بیش از دو سوم مقاومت خود بارگذاری شوند.

۲-۶-۶ میخ‌های موجود در تیرها یا تخته‌های ناشی از تخریب باید بلافاصله به داخل چوب فرو کوبیده یا بیرون کشیده شوند.

۲-۶-۷ تخریب باید از بالاترین قسمت یا طبقه شروع شود و به پایین‌ترین قسمت یا طبقه ختم گردد. در موارد خاص که تخریب به طور یکجا با استفاده از مواد منفجره در پی و طبقات از راه دور و یا از طریق کشیدن با کابل و واژگون کردن و یا از طریق ضربه زدن با وزنه‌های در حال نوسان انجام می‌شود باید متناسب با روش‌های مذکور تمهیدات ایمنی لازم بعمل آید.

۲-۶-۸ در پایان هر نوبت کار قسمت‌های در دست تخریب نباید در شرایط ناپایداری که در برابر فشار باد یا ارتعاشات آسیب‌پذیر باشند رها گردند. همچنین باید با بررسی لازم اطمینان حاصل شود که کلیه قسمت‌های باقیمانده از عملیات تخریب و همچنین چوب بست‌ها، شمع‌ها، سپرها، حائل‌ها و سایر وسایل حفاظتی، پایداری و ایمنی لازم را دارا می‌باشند.

۲-۶-۹ انباشتن مصالح و ضایعات جدا شده از ساختمان مورد تخریب در پیاده‌رو و دیگر معابر و فضاهای عمومی بدون کسب مجوز از مرجع رسمی

ساختمان ممنوع است. در صورتی که در محل مورد تخریب زمین و فضای کافی برای انباشتن مصالح و ضایعات وجود نداشته باشد باید هر روز مواد جدا شده به مکان مجاز دیگر انتقال یابند.

۲-۶-۱۰ برای حفظ و تامین بهداشت کارگران، عابران و مجاورین کارگاه ساختمانی و همچنین حفاظت محیط زیست در هنگام عملیات تخریب باید با روش‌های مناسب و از جمله عملیات آبیاری از انتشار و پراکنده شدن گردوغبار جلوگیری شود. بعلاوه تخریب در شب به جز در مواقع اضطراری که به تایید مرجع رسمی ساختمان می‌رسد مجاز نمی‌باشد.

۲-۶-۱۱ قبل از تخریب سقف باید راه‌های ورودی به طبقه زیر آن طوری مسدود گردد که هیچ کس نتواند از آن رفت و آمد کند.

۲-۶-۱۲ در طاق‌های ضربی چه هنگامی که دهانه‌ای در آن ایجاد می‌شود و چه در هنگام تخریب کلی آن باید آجرها و مصالح بین دو تیر آهن تا تکیه گاه‌های طاق در امتداد عمود به تیر به طور کامل برداشته شود.

۲-۶-۱۳ در تخریب سقف‌هایی که از بتن پیش تنیده یا پس کشیده تشکیل یافته اند باید توجه کافی به انرژی ذخیره شده در بتن و خطرهای احتمالی ناشی از آزاد شدن به عمل آید.

۲-۶-۱۴ هنگام تخریب سقف طاق ضربی، باید پس از برداشتن قسمتی از آجرها و مصالح بین دو تیر فولادی، روی تیرها یا تیرچه ها، تخته‌های چوبی سالم به عرض ۲۵۰ میلی متر و ضخامت ۵۰ میلی متر به طور عرضی و به تعداد کافی قرار داده شود تا کارگران مربوط بتوانند روی آنها به طور مطمئن مستقر شده کار خود ادامه دهند.

۲-۶-۱۷ در تخریب طاق‌های شیروانی یا چوبی ابتدا باید قسمت‌های پوششی سقف برداشته شود سپس نسبت به برچیدن خرپا یا اسکلت سقف اقدام گردد.

۲-۶-۱۸ در تخریب کف و سقف رعایت آئین نامه حفاظتی کارگاه‌های ساختمانی الزامی است.

۲-۶-۱۹ هیچ یک از تکیه گاه‌ها نباید در طبقه‌ای برداشته شود مگر آنکه کلیه بارهای مربوط به آن قبلاً تخریب و برداشته باشد.

۲-۶-۲۰ تمام یا قسمتی از دیواری که ارتفاع آن بیش از ۲۲ برابر ضخامت آن باشد نباید بدون مهاربندی جانبی آزاد بماند مگر اینکه اساساً برای ارتفاع بیشتر محاسبه و ساخته شده باشد.

۲-۶-۲۱ قبل از تخریب هر یک از دیوارها باید تا فاصله ۳ متری از آنها کلیه سوراخهایی که در کف قرار دارند با پوشش موقت مناسب پوشانده شوند.

۲-۶-۲۲ تخریب دیوارهایی که برای نگهداری خاک زمین یا ساختمان مجاور ساخته شده اند باید پس از اجرای سازه‌های نگهدارنده انجام شود.

۲-۶-۲۳ در تخریب سازه‌های بتنی اعم از سازه‌های بتنی با سقف تیرچه و بلوک، کامپوزیت و دال بتنی رعایت موارد زیر الزامی می‌باشد:

الف: قبل از تخریب سازه بتنی مسلح باید کلیه ی تجهیزات مصالح و سازه‌های غیر برابر اصلی جمع آوری و تخریب و بطور ایمن از محیط کارگاه تخلیه گردد.

ب: قبل از تخریب سازه بتنی مسلح باید در فاصله مناسبی از محل تخریب با استفاده از علائم هشدار دهنده و آگاه کننده از قبیل نوار و موانع مناسب افراد از انجام عملیات تخریب آگاه و از ورود آنها به موضع خطر جلوگیری شود.

پ: کلیه کارگران تخریب باید به کلاه ایمنی با پوشش ناحیه گردن و ماسک پلاستیکی که تمام صورت و ناحیه چانه را پوشش می‌دهد مجهز باشند.

ت: کلیه کارگران تخریب باید مجهز به ژاکت ضد ضربه باشند. این ژاکت باید بطور مناسب تا ناحیه ران کارگر را پوشش و امکان حرکت آزاد وی را فراهم نماید.

ث: کارگران تخریب باید مجهز به دستکش و پوتین ایمنی باشند و همچنین بطور مناسب از ایراد ضربه به ناحیه پاها محافظت شوند.

۲-۶-۲۴ در صورتی که برای تخریب اسکلت فولادی ساختمان از جرثقیل یا وسایل مشابه استفاده شود باید برای حفظ تعادل و جلوگیری از لنگر بار و

صدمه به اشخاص، بناها، تاسیسات و تجهیزات یا اسکلت بنای مورد تخریب از طناب هدایت کننده استفاده شود.

۲-۶-۲۵ قبل از بریدن یا باز کردن قطعات فولادی باید اقدامات لازم به منظور جلوگیری از سقوط آزاد آنها به عمل آید.

۲-۶-۲۶ قبل از تخریب دودکش‌های بلند صنعتی و سازه‌های مشابه از طریق انفجار یا واژگونی باید محدوده‌ای محافظت شده و مطمئن با وسعت کافی در اطراف آنها در نظر گرفته شود.

۲-۶-۲۷ در صورتی که سازه‌های مذکور به طریق دستی تخریب گردند باید از داربست استفاده شده و به تناسب تخریب سازه از بالا به پایین سکوی داربست نیز به تدریج پایین آورده شود به ترتیبی که همواره محل استقرار کارگران پایین تر از نقطه بالای سازه بوده و این اختلاف ارتفاع حداقل ۰/۵ متر و حداکثر ۱/۵ متر باشد.

۲-۶-۲۸ مصالح و ضایعات حاصل از تخریب سازه‌های مورد بحث باید از داخل آنها به پایین ریخته شود. برای جلوگیری از انباشته شدن و تراکم مصالح و ضایعات باید قبلاً دریچه‌ای در قسمت تحتانی سازه برای تخلیه آنها ایجاد شود. تخلیه مواد مذکور بایستی پس از توقف کار تخریب انجام شود. در هر صورت ارتفاع ضایعات حاصل از تخریب در داخل کوره نباید بیشتر از ۲ متر باشد.

۲-۶-۲۹ مصالح ساختمانی و ضایعات نباید به طور سقوط آزاد به خارج پرتاب شوند مگر اینکه تخلیه از داخل کانال مخصوص پیش بینی شده انجام گیرد.

۲-۶-۳۰ در صورتیکه مصالح قابل اشتعال و احتراق جدا شده از ساختمان مورد تایید در همان محل انبار و نگهداری شود باید وسایل اطفای حریق مناسب به تعداد و مقدار کافی فراهم شود.

۲-۶-۳۱ ضایعات بدست آمده از مواد رادیواکتیو، آزبست، مواد سمی یا مواد آلوده کننده، باید جدا از بقیه ضایعات و طبق ضوابط مربوط به دقت نگهداری و بسته بندی شوند و سپس به محل مجاز حمل گردند بعلاوه کارگرانی که در تخریب اینگونه مواد به کار گمارده می شوند باید مجهز به دستکش، ماسک و لباس مخصوص باشند.

۲-۶-۳۲ مصالح و ضایعات ناشی از تخریب نباید روی کف طبقات بصورتی انباشته شوند که از ظرفیت باربری مجاز کف طبقه مربوط بیشتر باشد بعلاوه باید از وارد شدن فشارهای افقی ناشی از انبار شدن مصالح و ضایعات به دیوارها نیز جلوگیری شود.

۲-۶-۳۳ مصالح و ضایعات ناشی از تخریب نباید به نحوی انباشته شوند که برای ساختمان های مجاور و یا معابر عمومی ایجاد مزاحمت و خطر نمایند این مواد باید در فواصل مناسب بارگیری و به محلی های مجاز حمل گردند.

۷-۲ گودبرداری

۷-۲-۱ قبل از شروع عملیات خاکی باید اقدامات زیر توسط سازنده انجام شود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۱-۴)

الف - زمین مورد نظر توسط شخص یا اشخاص ذیصلاح از لحاظ استحکام و جنس خاک و پایداری ابنیه مجاور به دقت مورد بررسی قرار گیرد. به علاوه نقشه گود برداری و پایدارسازی جداره‌های گود و برنامه گودبرداری باید توسط این اشخاص تهیه و به تایید مرجع رسمی ساختمان برسد.

ب - روش، برنامه اجرایی گودبرداری و همچنین زمان شروع آن به همراه مجوز صادره توسط مرجع رسمی ساختمان در اختیار مهندس ناظر قرار بگیرد.

پ - موقعیت تاسیسات زیر زمینی از قبیل چاه ها، کانالهای فاضلاب، چشمه‌ها و قنوات قدیمی، لوله کشی آب و گاز، کابل‌های برق، تلفن که ممکن است در حین عملیات گودبرداری و خاکبرداری موجب بروز خطر و حادثه شوند مورد بررسی و شناسایی قرار گرفته و با همکاری سازمان‌های ذیربط نسبت به تغییر مسیر دائم یا موقت و یا قطع جریان و همچنین ایمن سازی آنها اقدام گردد.

ت - در صورتی که تغییر مسیر یا قطع جریان برخی از تاسیسات امکان پذیر نباشد باید با همکاری

سازمانهای مربوط و به طرق مقتضی نسبت به حفاظت آنها اقدام شود.

ث- چنانچه محل گودبرداری در نزدیکی و یا مجاورت یکی از ایستگاههای خدمات عمومی از قبیل آتش نشانی و اورژانس بوده و یا در مسیر خودروهای آنها باشد، باید قبلاً مراتب به اطلاع مسئولین ذیربط رسانده شود تا احیاناً در سرویس رسانی عمومی وقفه‌ای ایجاد نگردد.

ج- کلیه اشیا زائد از قبیل تخته سنگ، ضایعات ساختمانی و یا بقایای درختان که ممکن است مانع از انجام کار شده و یا موجب بروز حوادث شوند، باید از زمین موردنظر خارج گردند.

۲-۷-۲ سازنده موظف است در عملیات گودبرداری و پایدارسازی جداره‌های گود مفاد مبحث پی و پی سازی (مبحث هفتم مقررات ملی ساختمان) و دستورالعمل اجرایی گودبرداری‌های ساختمانی ابلاغی وزارت راه و شهرسازی را رعایت نماید. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۲)

۲-۷-۳ در موارد زیر باید دیواره‌های محل گود برداری همچنین دیوارها و ساختمانهای مجاور دقیقاً توسط شخص ذیصلاح مورد بررسی و بازدید قرار گرفته و در نقاطی که خطر ریزش، لغزش یا تغییر شکل‌های غیر مجاز به وجود آمده است، مهار و وسایل ایمنی لازم از قبیل شمع و سپر و یا مهارهای موجود تقویت گردند: (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۴)

الف: قبل از پایدار سازی کامل، به صورت روزانه و بعد از پایدارسازی، حداقل هفته‌ای یک بار ب: بعد از وقوع بارندگی، طوفان سیل، زلزله و یخبندان

پ- بعد از هر گونه عملیات انفجاری

ت- بعد از ریزش ناگهانی

ث- بعد از وارد آمدن صدمات اساسی به مهارها

۲-۷-۴ در گودبرداریهایی که عملیات اجرایی که به علت محدودیت ابعاد آن با مشکل نور و تهویه هوا مواجه می‌گردد، لازم است نسبت به تامین وسایل روشنایی و تهویه هوا اقدام لازم به عمل آید.. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۶)

۲-۷-۵ در ساختمانهای مجاور بررسی‌های لازم در خصوص احتمال نشست ایجاد ترک حرکت دیوارهای مرزی تغییر شکل چارچوب درها و پنجره‌ها و یا ریزش سقف به عمل آید و در صورت نیاز دیوارهای جدید از سمت داخل ساختمان در کنار دیوار مرزی، مقاوم سازی دیوار از طریق اجرای دیوار بتن مسلح و پلاستر سیمانی، اجرای دیوار پرکننده در بازشوهای دیوار مرزی، بند کشی دیوارهای مرزی و نصب شمع‌های مناسب بر زیر تیرهای سقف در مکانهای مناسب در داخل ساختمان مجاور به اجرا در آید.

۲-۷-۶ اقدامات احتیاطی از قبیل محصور کردن محوطه، نصب علائم هشداردهنده انجام گردد.

۷-۲-۷ در صورتی که در عملیات گودبرداری و خاکبرداری احتمال خطری برای پایداری جداره‌های گود دیوارها، ساختمانهای مجاور و یا مهارها وجود داشته باشد، باید با استفاده از روشهایی نظیر نصب شمع، سپر، مهارهای مناسب و رعایت فاصله مناسب و ایمن گودبرداری و در صورت لزوم با اجرای سازه نگهبان قبل از شروع عملیات، ایمنی و پایداری آنها تامین گردد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۱)

۷-۲-۸ در خاکبرداری‌های با عمق بیش از ۱۲۰ سانتیمتر که احتمال ریزش یا لغزش دیواره‌ها وجود داشته باشد باید با نصب شمع، سپر و مهارهای محکم و مناسب نسبت به حفاظت دیواره‌ها اقدام گردد.

۷-۲-۹ در مواردی که عملیات گودبرداری در مجاورت بزرگراهها، خطوط راه آهن و یا مراکز و تاسیسات دارای ارتعاش انجام شود باید اقدامات لازم برای جلوگیری از لغزش یا ریزش دیواره صورت گیرد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۳)

۷-۲-۱۰ برای جلوگیری از بروز خطرهایی نظیر پرتاب سنگ، سقوط افراد، حیوانات، ماشین آلات و سرازیر شدن آب به داخل گود باید اطراف محل حفاری و خاکبرداری به نحو مناسب محصور و محافظت شود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۵)

۷-۲-۱۱ در صورتی که حفاری و گودبرداری در مجاورت معابر و فضاهاى عمومی صورت گیرد باید فاصله حصار کارگاه تا لبه گود حداقل ۱۵۰ سانتیمتر

دستورالعمل ایمنی شهربندر عباس ۷۳

باشد و با علائم هشدار دهنده که در شب و روز و از فاصله دور قابل رویت باشند مجهز گردد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۵)

۱۲-۷-۲ مواد حاصل از گود برداری نباید به فاصله کمتر از یک متر از لبه گود ریخته شوند. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۷)

۱۳-۷-۲ در گودهایی که عمق آنها بیش از یک متر می باشد نباید کارگر در محل کار به تنهایی به کار گمارده شود. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۹)

۱۴-۷-۲ در محل گودبرداریهای عمیق و وسیع باید یک نفر نگهبان مسئولیت نظارت بر ورود و خروج کامیونها و ماشین آلات سنگین را عهده دار باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۱۱)

۱۵-۷-۲ در گودبرداریها، عرض معابر و راههای شیب دار احداثی ویژه وسایل نقلیه نباید کمتر از ۴ متر باشد. (مقررات ملی ساختمان ۱۲-۹-۲-۱۰)

۱۶-۷-۲ تمهیدات لازم جهت تخریب و ریزش ساختمانهای مجاور بوسیله ایجاد سپر و... انجام گردد.

۱۷-۷-۲ گود برداری از فاصله نا ایمن (بستگی به نوع خاک) تا ساختمان مجاور بوسیله ماشین آلات مجاز نیست.

۳- تصرفات غیر قانونی شهر

۳-۱ باتوجه به مهاجرپذیری شهر بندرعباس و سکونت تعدادی از آنها درحاشیه‌ها ومحلات قدیمی شهر می‌بایست ترتیبی اتخاذ شود که سازمانهای مربوطه از دادن خدمات ذیل به این افراد خودداری نمایند.

۳-۱-۱ نصب انشعاب آب و سیستم فاضلاب توسط شرکت آب و فاضلاب

۳-۱-۲ نصب انشعاب برق توسط شرکت توزیع برق
۳-۱-۳ واگذاری خطوط تلفن توسط شرکت مخابرات

۳-۱-۴ واگذاری انشعاب گاز توسط شرکت گاز
۳-۱-۵ آسفالت کوچه‌ها ومعابر و سایر خدمات توسط شهرداری

۴- احداث بناها درمسیر سیلاب

باتوجه به احتمال وقوع بارندگیها وایجاد سیلاب درمسیرهای متعدد نظیر خورها شهرداری از صدور مجوز درچنین مکانهایی جهت ساخت هرگونه بنا

خودداری نماید و در صورت لزوم از دستگاه‌های مربوطه در این خصوص استعلام لازم اخذ گردد.

۵- مسدود نمودن کوچه‌ها بانخاله و مصالح ساختمانی

باتوجه به انباشته شدن نخاله‌ها و مصالح ساختمانی توسط سازندگان بناها در کوچه‌ها و معابر عمومی و از آنجائیکه احتمال مسدود شدن مسیر خودروهای امدادی در زمان وقوع حوادث وجود دارد ترتیبی اتخاذ گردد که تمامی سازندگان ملزم به جمع آوری این مصالح در سریعترین زمان ممکن بوده و در صورت مشاهده این موارد از طریق شهرداریهای مناطق ونواحی با متخلفین برخورد قانونی صورت پذیرد و در صورت بروز هرگونه حادثه و تأخیر مسئولیت عواقب بعدی بر عهده مالک ساختمان در دست احداث می‌باشد.

۶- شبکه برق هوایی معابر

از آنجائی که به علت وجود شبکه برق هوایی در کوچه و معابر مشکلات عدیده‌ای را برای خودروهای آتش نشانی در زمان بروز حوادث ایجاد می‌نماید ترتیبی

لحاظ گردد که منبعد شبکه‌های برق ساختمان در این مکانها به صورت زمینی مدنظر قرار گیرد و جمع آوری شبکه‌های هوایی برق قدیمی در دستورکار دستگاههای متولی قرار گیرد و همچنین تیرهای برق که در وسط معابر عمومی قرار دارد سریعاً جمع آوری شود.

۷- کمبود شیرهدانت آتش نشانی در سطح شهر

باتوجه به نیاز خودروهای اطفائی آتش نشانی به آب در زمان وقوع حوادث آتش سوزی و برابر استانداردهای جهانی که می‌بایست در مراکز شهری این شیرهدار تمامی خیابانهای اصلی و کوچه‌ها نصب گردد ترتیبی اتخاذ گردد که شرکت آب و فاضلاب با همکاری شهرداری در تمامی خیابانهای شهر بندرعباس با توجه به استاندارد کشور به فاصله هر ۳۰۰ متر شیرهدار آتش نشانی نصب و مورد بهره برداری قرار گیرد.

۸- جابجایی سیستم‌های اعلام واطفاء حریق

باتوجه به جابجایی سیستم‌های اعلام واطفاء حریق توسط پیمانکاران بعد از اخذ تاییدیه ایمنی وانتقال این تجهیزات به ساختمانهای جدید واز آنجائیکه احتمال وقوع حوادث در این ساختمانهاوجود دارد وهمچنین به علت عدم سرویس ونگهداری بعضی از سیستمها درساختمانها نیاز به اقدامات ذیل می‌باشد.

از طریق سازمان آتش نشانی وهمکاری شرکتهای خدماتی آتش نشانی هرساله از تمامی بناهای ساخته شده درشهر بندرعباس بازدید ایمنی بعمل آید و با همکاری مدیران ساختمانها در صورت هرگونه نقص سریعاً برطرف گردد.

سازندگان بناها به ازای هر ۵۰ نفر شهروند در ساختمان ملزم به معرفی یک نفر نیرو به عنوان مسئول ایمنی ساختمان هستند که از طریق سازمان آتش نشانی برای آنها دوره‌های آموزشی برگزار گردد. در صورت تخلف و جابجایی تجهیزات ایمنی توسط سازندگان و مشخص شدن متخلفین، شهرداری از صدور مجوزهای بعدی برای این افراد جلوگیری نماید. در صورت عدم رعایت ضوابط ایمنی و جابجایی تجهیزات ایمنی، سازمان آتش نشانی ضمن شناسایی

این بناها از طریق سایت سازمان؛ آن‌ها را به عنوان ساختمان‌های غیر ایمن به شهروندان معرفی خواهد نمود.

۹- شارژ سیلندرهای LPG در اماکن پر تجمع

باتوجه به استقرار خودروهای شرکت‌های گاز در نقاط مختلف شهر و در مجاورت منازل مسکونی و اماکن پر تجمع به منظور شارژ سیلندرهای LPG خودروهای شخصی و احتمال وقوع حوادث آتش سوزی ناشی از نشت گاز مایع که منجر به ایجاد خسارت‌های جانی و مالی به شهروندان می‌گردد شهرداری بندرعباس با همکاری نیروی انتظامی و مراجع قضایی ضمن شناسایی این اماکن با آنها برخوردی به شرکت‌های گاز جهت جلوگیری از توزیع گاز به افراد سودجو اخطاریه صادر نماید و در صورت بروز هرگونه حوادث احتمالی مسئولیت عواقب بعدی حادثه بر عهده توزیع کننده و استفاده کنندگان از این سیلندرهای گاز می‌باشد.

۱۰- عدم وجود لاین ویژه

از آنجائیکه خودروهای امدادی بایستی در سریعترین زمان ممکن در محل حوادث حضور داشته باشند تا نسبت به جلوگیری از گسترش حادثه و خسارتهای بیشتر و به یاری حادثه دیدگان بشتابند وجود لاین ویژه در رسیدن تیم‌های امدادی نظیر خودروهای آتش نشانی، آمبولانسها و خودروپلیس نقش بسزایی دارد بدین منظور عواملی مانند ترافیک سنگین به علت کم بودن عرض خیابان‌ها و پارک دوبل از سوی خودروها و عدم وجود پارکینگ در این خیابانها از جمله مشکلات سازمانهای امداد رسان می‌باشد که جهت رفع این معضل می‌بایست شهرداری طی یک برنامه زمانبندی نسبت به ایجاد پارکینگ در مناطق پر ترافیک و ایجاد لاین ویژه تا سال ۱۴۰۰ اقدام نماید.

۱۱- ایجاد بازارچه‌های غیر اصولی

یکی از عمده مشکلات شهر در سنوات گذشته ایجاد بازارچه‌های محلی در بعضی از نقاط بوده که بعضی از آنها در گذشته بعلت عدم رعایت ضوابط ایمنی طعمه حریق گردیده و خسارتهای زیادی به کسبه این

بازارچه‌ها وارد و باعث ایجاد مشکل برای نیروهای امدادی نیز شده است که دراین راستا شهرداری با همکاری سایر دستگاه‌ها از ایجاد چنین بازارچه‌هایی جلوگیری نموده و با درصورت نیاز براساس دستورالعمل‌های سازمان آتش نشانی و رعایت کلیه موارد ایمنی اقدام نماید.

۱۲- اماکن پرخطر

۱-۱۲ در راستای اجرای بند ۱۴ ماده ۵۵ قانون شهرداری و بند ۵ تصویب نامه ۱۲۳۳۷۲/ت/۵۱۰۲۴ هـ مورخ ۹۳/۱۰/۱۸ هیات محترم وزیران کارگروهی متشکل از نمایندگان، شهردار، نظام مهندسی، راه و شهرسازی، آتش نشانی، اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دادستانی تشکیل و ضمن برنامه ریزی برای انجام بازدیدهای ایمنی از ساختمان‌های سطح شهر نسبت به شناسایی و معرفی ساختمان‌های ناایمن و فاقد تجهیزات ایمنی استاندارد فرسوده و دارای عملکرد خطرناک اقدام نموده و با قید زمان تذکر لازم به همراه دستورالعمل ایمنی به مالکین آنها برای رفع اشکالات ابلاغ و در صورت استکاف از طریق مقام قضایی اعمال قانون نمایند. مدیران عامل سازمان‌های آتش نشانی و خدمات ایمنی مسئولیت انجام بازدیدهای ایمنی و مستندسازی آن (تهیه عکس، فیلم

و گزارش مکتوب) و شهرداران مسئولیت پیگیری برای رفع خطر تا حصول نتیجه را بر عهده خواهند داشت. (بند یک بخشنامه سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور نامه شماره ۶۴۴۹۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۲)

۱۲-۲ با توجه به وجود اماکن پرخطر در شهر بندرعباس و احتمال بروز حوادث در این مکان‌ها در آینده می‌تواند مشکلات زیادی را برای شهروندان و سازمان‌های امدادی ایجاد نماید که می‌بایست جهت پیشگیری از بحران‌های احتمالی و جلوگیری از خسارت‌های جانی و مالی در این مورد تمهیدات لازم از سوی متولیان امر انجام گردد که تعدادی از این اماکن به شرح ذیل می‌باشد:

۱۲-۲-۱ چهاردیواری‌های خالی از سکنه و پوشیده از نیزار و درخت

۱۲-۲-۲ خورهای پوشیده از نیزار

۱۲-۲-۳ وجود پایگاه‌های نظامی در شهر و مجاورت منازل مسکونی و مجتمع‌های آموزشی (زاغه‌های مهمات) بر طبق مبحث مقررات ملی ساختمان بند ۲۱-۱-۵-۱.

۱۲-۲-۴ ساختمان‌های مخروبه قدیمی

۱۲-۲-۵ وجود انبار ضایعات در محلات

۱۲-۲-۶ وجود بازارهای قدیمی فرسوده

۱۲-۳ در بررسی‌های کمیسیون‌های ماده صد و ماده نود و نه تخلفات مربوط به امور ایمنی ساختمان‌ها با پرداخت جریمه جبران نشده و با تغییر کاربرهای غیر

اصولی و نایمن و مستحذات نایمن برخورد قانونی لازم صورت پذیرد. (بند سه بخشنامه سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور نامه شماره ۶۴۴۹۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۲)

۴-۱۲ در صورت عدم پیگیری سازندگان ساختمانها جهت اخذ پایانکار ساختمان و سکونت افراد در این گونه بناها مسئولیت عواقب حوادث بعدی (جانی و مالی) بر عهده مالک بوده و می‌بایست موضوع از طریق مراجع ذیربط به منظور تعطیلی ساختمان اقدامات لازم صورت پذیرد.

۱۳- نصب تابلو و پلاک گذاری کلیه محلات و کوچه‌ها

باتوجه به نیاز سازمانهای امدادی به اعلام آدرس دقیق محل وقوع حوادث جهت رسیدن در سریعترین زمان ممکن و اعلام آن به تیمهای شرکت کننده در حادثه بعضی از نقاط شهر فاقد تابلو و آدرس می‌باشند که شهرداری بندرعباس ضمن شناسایی این اماکن نسبت به نصب این تابلوها و پلاک گذاری معابر و کوچه‌ها اقدام نماید.

۱۴- کنده کاریهای خیابان‌ها و معابر دسترسی

یکی از عوامل کُند کننده خودروهایی امدادی جهت رسیدن به محل حادثه کنده کاریها و مسدودشدن مسیرهای سطح شهر می‌باشد که در صورت عدم اطلاع از این موضوع می‌تواند عملیتهای امدادی را با تاخیر مواجه نماید که شهرداری و کلیه سازمانها و نهادها می‌بایست قبل از انجام هرگونه کنده کاری مسیر در خصوص اطلاع رسانی به سازمانهای امدادی به منظور انتخاب نزدیکترین مسیر مناسب به محل حادثه اقدام نمایند.

۱۵- تغییر کاربریها

باتوجه به تغییر کاربریهای غیر مجاز در سطح شهر و تبدیل منازل مسکونی به انبار کالا خصوصاً در مرکز شهر در صورت وقوع هرگونه آتش سوزی منجر به ایجاد خسارتهای جبران ناپذیر به شهروندان میگردد که می‌بایست شهرداری بندرعباس با هماهنگی دستگاههای قضایی و سایر نهادها ضمن شناسایی این مکانها نسبت به پلمپ نمودن آنها اقدام نماید.

۱۶- حوادث در صنایع بزرگ

۱-۱۶ باتوجه به وقوع حوادث در صنایع بزرگ شهر بندرعباس نظیر آتش سوزی هایی که بیشتر در قسمت غرب و در صنایع رخ می دهد و سازمان آتش نشانی در صورت اعلام نیاز به کمک آنها می شتابد و باید از طریق دستگاههای متولی ترتیبی اتخاذ گردد که کلیه صنایع بزرگ مجهز به واحد آتش نشانی مستقل گردیده و اقدامات ذیل را در دستور کار خود قرار دهند.

۱-۱۶-۱ در صورت وقوع حادثه در هر یک مراکز صنعتی و شهر بندرعباس و مسیرهای خارج از حوزه این صنایع و درخواست خدماتی رسانی کلیه واحدهای آتش نشانی با آنها همکاری داشته باشند.

۱-۱۶-۲ در صورت حضور سازمانها واحدهای آتش نشانی در صحنه حادثه مدیریت عملیات حادثه برعهده آتش نشانی درخواست کننده قرار گیرد و سایر واحدها زیر نظر این مجموعه فعالیت نمایند.

۱-۱۶-۳ کلیه صنایع بزرگ برگزاری دوره های آموزشی تخصصی نحوه مقابله با حوادث خاص آن صنعت را برای کارکنان واحدهای آتش نشانی به صورت ویژه در دستور کار خود قرار داده و به صورت حرفه ای نیروها آموزش را فراگیرند.

۱۷- خرید تجهیزات خاص امداد و نجات و اطفاء حریق

۱-۱۷ شهرداری جهت تامین تجهیزات ایمنی خصوصاً تجهیزات و ماشین آلات آتش نشانی را با اولویت در بودجه هر سال به شورای شهر ارسال نماید. (بند چهار بخشنامه سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور نامه شماره ۶۴۴۹۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۲)

۲-۱۷ با توجه به نیاز تیم‌های عملیاتی به تجهیزات اطفایی امدادی براساس استانداردهای بین‌المللی در راستای مقابله با حوادث شهرداری با تامین اعتبار لازم در این زمینه و با برنامه ریزی مدون نسبت به تهیه تجهیزات ضروری اقدام نماید.

که از مهمترین تجهیزات مورد نیاز آتش نشانان به شرح ذیل می‌باشد:

- ۱-۲-۱۷ تهیه خودروهای اطفایی و امدادی جدید
- ۲-۲-۱۷ خرید لوازم حفاظت فردی پرسنل عملیاتی
- ۳-۲-۱۷ تامین تجهیزات امدادی ضروری مانند ست‌های هیدرولیک و دستگاه زنده یاب
- ۴-۲-۱۷ تهیه تجهیزات امداد و نجات کوهستان
- ۵-۲-۱۷ تامین تجهیزات امداد و نجات در آب (لوازم غواصی)

۱۷-۲-۶ خرید تجهیزات مقابله با مواد و گازهای

شیمیایی

۱۷-۲-۷ سایر تجهیزات مورد نیاز مرتبط با حوادث

۱۷-۳ شهرداری‌های مناطق مکلف به تامین

تجهیزات آتش نشانی و خودروهای اطفایی در

ایستگاه‌های آتش نشانی در محدوده منطقه خود

می‌باشند.

۱۸- آموزش شهروندان

۱۸-۱ از آنجائیکه آموزش شهروندان در زمینه ایمنی

نقش بسزایی در کاهش حوادث دارد شهرداری

می‌بایست در بودجه سالیانه خود بابت هزینه آموزش

شهروندان را در ردیف بودجه خاص به این امر

اختصاص داده و سازمانهای متولی طی یک برنامه

زمانبندی و از طریق رسانه‌های گروهی و با همکاری

گروههای مردمی انواع مختلف آموزشها را به

شهروندان ارائه نمایند.

۱۸-۲ برنامه‌هایی که در راستای ارتقا و ترویج

فرهنگ ایمنی توسط دستگاه‌های متولی تهیه

می‌گردد به صورت رایگان از صدا و سیما پخش گردد.

(تصویب نامه هیئت وزیران مورخ ۱۸/۱۰/۱۳۹۳ شماره

۱۲۳۲۷۲/ت/۵۱۰۲۴ هـ تصویر پیوست)

۱۹- احداث ایستگاه‌های جدید آتش نشانی

۱۹-۱- جانمایی ایستگاه‌های جدید مطابق با نظر آتش نشانی مکان یابی گردد.

۱۹-۲- باتوجه به توسعه شهر و ایجاد شهرک‌های جدید درشمال شهربندرعباس ولزوم خدمات رسانی به ساکنین آن منطقه و براساس استانداردهای کشور که می‌بایست به ازای هر ۵۰/۰۰۰ نفر جمعیت یک ایستگاه آتش نشانی احداث گردد وازسویی به لحاظ حوزه عملیاتی سازمان آتش نشانی که در بعضی ازمواقع درروستاهای اطراف بندرعباس نیز به علت عدم وجود ایستگاه آتش نشانی مجبور به خدماتی رسانی هستند نیاز به ساخت ایستگاه‌های جدید می‌باشد که شهرداری بندرعباس با هماهنگی سازمان راه و شهرسازی میبایست برنامه ریزی و بودجه لازم را جهت احداث ایستگاه‌های جدید و مورد نیاز هر ساله در دستور کار خود قرار داده و سازمان راه و شهرسازی نیز زمین مورد نیاز را به شهرداری جهت انجام این امر اختصاص دهد.

۲۰- خرید بالگرد امدادی

به لحاظ تنوع حوادث و احتمال وقوع سوانحی نظیر آتش سوزی در ساختمانهای بلندمرتبه که امکان دسترسی نیروهای آتش نشانی به منظور نجات حادثه دیدگان از این بناها وجود ندارد و همچنین امداد رسانی در حوادث جاده‌ای به دلیل بُعد مسافت بالگرد امدادی می‌تواند عملیات امداد و نجات را در کمترین زمان ممکن به انجام رساند.

در صورت تأمین بالگرد و استقرار این بالگردها در مرکز استان از حوادث جبران ناپذیر جانی و مالی زیادی جلوگیری می‌گردد که می‌بایست شهرداری بندرعباس با هماهنگی استانداری در خصوص تأمین این امکانات تمهیدات لازم را انجام دهد.

۲۱- عملیات نجات و امداد

۲۱-۱ سازمان آتش نشانی صرفاً در عملیات نجات و امداد وظیفه حفاظت از جان و مال شهروندان را بر عهده داشته و برابر با مصوبات وزارت کشور در موارد غیر ضروری و غیر تخصصی نظیر شست و شو و آبرسانی برای این سازمان کاملاً ممنوع می‌باشد.

۲-۲۱ جهت اجرای عملیات مناسب و جلوگیری از حوادث جانی و مالی می‌بایست در محل حادثه بنا به درخواست سازمان آتش نشانی، نیروهای اورژانس جهت کمک به آسیب دیدگان و آتش نشانان حضور داشته باشند.

۳-۲۱ جهت برقراری امنیت و ایمنی محل حادثه می‌بایست نیروی انتظامی در خصوص کنترل ازدحام جمعیت و متفرق نمودن افراد از محل وقوع حادثه تا حاشیه ایمنی و امنیتی لازم با هماهنگی نیروهای سازمان آتش نشانی همکاری لازم صورت پذیرد.

۴-۲۱ جهت اجرای هرچه سریع‌تر عملیات و استفاده موثر در بازگشایی معابر محل حادثه بنا به درخواست نیروهای آتش نشانی، پلیس راهور می‌بایست همکاری لازم را در این گونه موارد به عمل آورد.

۵-۲۱ در صورت بروز اتفاقات سنگین در سطح شهر بنا به تشخیص سازمان آتش نشانی و اعلام نیاز کلیه سازمان‌ها و ارگان‌ها و صنایع که دارای تیم‌های امدادی و آتش نشانی و تجهیزات مورد نیاز می‌باشند؛ می‌بایست نهایت همکاری را جهت رفع مشکل با این سازمان به عمل آورند.

۶-۲۱ حوزه استحفاظی عملیات امداد و نجات سازمان آتش نشانی شهر بندرعباس و اطراف یا مبادی ورودی شهر (پلیس راه) می‌باشد و کلیه آتش نشانی‌های شهرداری‌های تابعه می‌بایست نسبت به

تجهیز خود اقدام نمایند و در صورت بروز حوادث خاص با هماهنگی شورای تأمین شهرستان و شهرداری بندرعباس به مأموریت خارج از محدوده شهر اعزام خواهند شد.

۷-۲۱ در صورت درخواست سازمان‌ها و ارگان‌ها در خصوص حضور تیم‌های آتش‌نشانی در مراسم، نمایشگاه‌ها و... جهت حضور یا عدم حضور تیم‌های عملیاتی با توجه به شعاع عملیاتی ایستگاه‌های آتش‌نشانی و همچنین تعداد افراد و خودروهای درخواستی بنا به تشخیص کارشناسان سازمان آتش‌نشانی برنامه ریزی می‌گردد.

۸-۲۱ در صورت برپایی هرگونه نمایشگاه و اسکان‌های موقت و... می‌بایست قبل از افتتاح و شروع بکار این مکان‌ها در خصوص بررسی شرایط ایمنی محل با سازمان آتش‌نشانی هماهنگی لازم صورت پذیرد.

۹-۲۱ مانورهای آمادگی در ساختمان‌های بلند، مراکز و اماکن تجاری، مجتمع‌های مسکونی بزرگ و سایر مراکز مهم و دارای اهمیت شهر با محوریت ستاد مدیریت بحران شهرداری و مشارکت سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری و کلیه دستگاه‌های امدادی و عملیاتی مرتبط انجام پذیرد. در این خصوص ضمن سنجش میزان آمادگی نیروهای عملیاتی و توان تجهیزاتی، برنامه‌های عملیاتی و فرماندهی حوادث مورد ارزیابی قرار گرفته و در خصوص رفع مسائل و

مشکلات مربوطه اقدام لازم صورت پذیرد. شهرداران بعنوان رئیس ستاد مدیریت بحران شهرداری مسئولیت نظارت بر این مهم را بر عهده خواهند داشت. (بند پنج بخشنامه سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور نامه شماره ۶۴۴۹۴ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۲۲)

۲۱-۱۰ خدمات خارج از حوزه استحفاظی مشمول هزینه می‌باشد و خدمات گیرنده می‌بایست هزینه آنرا پرداخت نماید.

۲۱-۱۱ حمل اجساد تعیین تکلیف شود به خصوص در خارج از شهر از طریق هلال احمر صورت بگیرد. به استناد آیین نامه مدیریت ایمنی حمل و نقل و سوانح رانندگی مصوب هیئت وزیران (وزارت کشور- راه و ترابری- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی- وزارت صنایع و معادن- وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات- وزارت امور اقتصادی و دارایی- جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران) تصویب نامه شماره ۱۳۱۴۰۱/ت/۴۱۰۴۸ ه مورخ ۱۳۸۷/۷/۳۰ و برابر ماده ۱۶-بند ۴ آیین نامه مذکور (تصویر پیوست) که جستجو و نجات و اطفای حریق امداد و نجات و رها سازی در راههای برون شهری توسط تیمهای عملیاتی و اجرایی سازمان امداد و نجات جمعیت هلال احمر انجام گردد بر اساس دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس منعبد کلیه خدمات فوق الذکر خارج از شهر از ابتدای سال ۹۶ بر عهده سازمان جمعیت هلال احمر استان هرمزگان بوده و سازمان آتش نشانی بندرعباس

وظیفه خدمات رسانی در شهر بندرعباس را بر عهده خواهد داشت.

۱۲-۲۱ هرگونه حادثه‌ای از طرف مردم به آتش نشانان و شهروندان در صحنه عملیات رخ بدهد و نیروی امنیتی و انتظامی در مدیریت صحنه حادثه کوتاهی نمایند مسئولیت آن بر عهده نیروی‌های انتظامی می‌باشد.

۲۲- ایمنی در اصناف

۱-۲۲ متقاضیان پروانه کسب ملزم به طی نمودن دوره آموزش اطفای حریق می‌باشند و کلیه اتحادیه‌های صنفی در زمان صدور یا تمدید پروانه کسب می‌بایست نسبت به معرفی آنها به سازمان آتش نشانی اقدام نمایند.

۲-۲۲ کارکردهای اقتصادی صنوف نقش موثری در اقتصاد شهری، منطقه ای، ملی و حتی فراملی (بین المللی) به عهده دارد و حفظ و نگهداری از صنف‌ها در زمینه مقابله با آتش سوزی از مسائل مهم و ضروری می‌باشد که می‌بایست همواره مورد توجه قرار گیرد چرا که آتش سوزی در این مکان‌ها علاوه بر لطمه به شهر باعث می‌شود که جان و مال و سرمایه‌های افراد در معرض خطر قرار بگیرد و تأثیر عمده‌ای بر اقتصاد مملکت بر جای می‌گذارد. بنابراین مصالح عامه ایجاب

می‌کند که با صدور قوانین و دستورالعمل‌های لازم الاجرا و ارائه راه حل‌ها و پیشنهادهایی در مورد مصونیت آنها در برابر آتش سوزی برای رفع این نقیصه و به منظور تأمین منافع عمومی گام برداشت که بدین منظور سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی به پیوست دستورالعمل ایمنی در اصناف را ارائه می‌نماید.

لازم به ذکر است این دستورالعمل در ۲۲ بند، ۶ تبصره و ۵۲ صفحه تنظیم شده و تا زمان تصویب قانون ایمنی و آتش نشانی کشور، لازم الاجرا می‌باشد و اضافه نمودن هرگونه بند یا ماده در دستورالعمل منوط به درخواست سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی بندرعباس و تصویب آن در جلسه شورای اسلامی شهر بندرعباس می‌باشد.

پیوست ها

شماره : ۴۴۴۴-م
تاریخ : ۱۳۹۵/۱۲/۲۲
پیوست :

بسم الله
بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم

معاوضین محترم امور هواری استفاده از بویای سراسر کشور

باسلام و احترام!

همگونه که مطلع می‌باشید تاکنون این شهرها در برابر آتش‌سوزی و پیشگیری از وقوع آن در سطح شهرها و همچنین حضور به بویای امن‌رسانی به آسیب‌دیدگان در زمان وقوع آتش‌سوزی از اساسی‌ترین نیازهای مدیریت شهری است. لذا ضرورت دارد شهرداری‌ها نسبت به برنامه‌ریزی و اقدام مناسب برای پیشگیری همچنین کنترل شرایط اضطراری ناشی از حوادث آتش‌سوزی مطابق وظایف قانونی خود اقدام نمایند. در این خصوص لطفاً دستور فرمایید اقدامات ذیل بصورت دهخند در دستور کار شهرداری‌های آن استان قرار گرفته همچنین نظارت و پیگیری‌های لازم از سوی آن سعادت صورت پذیرد.

۱- در راستای اجرای بند ۱۲ ماده ۵۵ قانون شهرداری و بند ۵ تصویب نامه ۱۳۳۳۴/ت ۵۱۰۳۴ هـ مورخ ۹۳/۱۰/۱۸ هجرت محترم وزیران کارگروهی متشکل از نمایندگان شهردار، نظام مهندسی، راه و شهرسازی، آتش‌نشانی، اداره کل صنایع، کار و رفاه اجتماعی و دادستانی تشکیل و ضمن برنامه‌ریزی برای انجام بازبینی ایمنی از ساختمان‌های سماخ شهر نسبت به شناسایی و معرفی ساختمان‌های ناپایم و فاقد تجهیزات ایمنی استناداً فرسوده دارای عملکرد خطرناک اقدام نموده و با قید زمان تذکر لازم به همراه دستورالعمل ایمنی به مالکین آنها برای رفع اشکالات ابلاغ و در صورت استکاف از طریق مقام قضایی اعمال قانون نمایند. معیاران عامل سازمان‌های آتش‌نشانی و خدمات ایمنی مسئولیت انجام بازدیدهای ایمنی و مستمسازی آن (تهیه عکس، قیام و گزارش مکتوب) و شهرداران مسئولیت پیگیری برای رفع خطر تا حصول نتیجه را بر عهده خواهند داشت.

۲- در مرحله دستور برقریه ساختمان رعایت دقیق ضوابط و مقررات ساخت و ساز (مطابق مقررات ملی ساختمان از جمله بحث سیم و مسایل مربوطه به ایمنی ساختمان در برابر آتش‌سوزی) توسط مسئولین ذی‌ربط صورت پذیرد. شهرداران مسئولیت نظارت بر این مهم را بر عهده خواهند داشت.

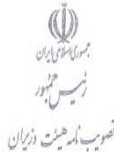

۱۰۰ دستور العمل ایمنی شهر بندرعباس

۱۳۳۲۲۳
شماره: ۵۱۰۲۴ هـ
تاریخ: ۱۳۴۲/۱۲/۲۳

تصویب: آبره شمس زینان

پسبه تقالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهرداری بندرعباس
ورود به دبیرخانه
تاریخ: ۹۴/۲/۲۷
شماره: ۲۲۹۴ / اس / ۱۳۵

وزارت کشور - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی - وزارت صنعت، معدن و تجارت

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت جهاد کشاورزی

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری - وزارت ورزش و جوانان

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

سازمان ملی استاندارد ایران - اتاق اصناف ایران

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۸۷/۱۴/۱۳ به پیشنهاد شماره ۱۰۰۷۲ مورخ ۱۳۹۳/۸/۱۳
وزارت کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد
کلیه دستگاههای مقرر در جدول پیوست که تأیید شده به مهر دفتر هیئت دولت است، موظف
به اجرای اقدامات مربوط در حدود اختیارات منوط طی زمان بندی تعیین شده هستند.

امضای جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس جمهور، دفتر رئیس قوه قضائیه، دفتر معاون اول
رئیس جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، معاونت حقوقی رئیس جمهور،
معاونت امور مجلس رئیس جمهور، معاونت اجرایی رئیس جمهور، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت
اناری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تحقیق و انتشار
قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و مؤسسات دولتی، نهادهای اطلاعات استانی،
روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت
بلاغ می شود.

دبیرخانه
۱۳۹۳/۲/۲۷

پیوست ها ۱۰۱

تصویب نامه هیات وزیران در پیشگیری از آتش زنجاری و آلودگی آبی

ردیف	شرح	موضوع	مسئول	تاریخ	ملاحظات
۱	تجهیز لاجه مدیریت یکپارچه آبی و روستا با هدف ارتقاء سطح آبیاری جهاد و روستای کشور و با منظور هدفهای مشخصه جدول زیر از مدیریت آبی جهاد	تجهیز لاجه مدیریت یکپارچه آبی و روستا با هدف ارتقاء سطح آبیاری جهاد و روستای کشور و با منظور هدفهای مشخصه جدول زیر از مدیریت آبی جهاد	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۰	
۲	تجهیز بانک اطلاعات آبی و آبیاری و آبیاری جهاد و آبیاری جهاد و آبیاری جهاد	تجهیز بانک اطلاعات آبی و آبیاری و آبیاری جهاد و آبیاری جهاد	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۰	
۳	تجهیز و ارتقاء سیستم آبیاری و آبیاری جهاد و آبیاری جهاد	تجهیز و ارتقاء سیستم آبیاری و آبیاری جهاد و آبیاری جهاد	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۰	
۴	تجهیز و ارتقاء سیستم آبیاری و آبیاری جهاد و آبیاری جهاد	تجهیز و ارتقاء سیستم آبیاری و آبیاری جهاد و آبیاری جهاد	مجلس شورای اسلامی	۱۳۸۰	

دفتر هیئت دولت

۱۰۲ دستورالعمل ایمنی شهر بندرعباس

نمونه‌نامه جیات وزیران در پخش ایمنی رسانی و امور ایمنی

ردیف	موضوع	شرح	تاریخ	مکان	موضوع	موضوع
۵		<p>در صورت وقوع حادثه ایمنی در بندرعباس، از کلیه تجهیزات و تسهیلات جهت کمک‌های دستگاهی موضوع نامه ه کفین مطبوع خدمات کمتری ه چنانچه سازمان و واحدهای ایمنی تسلی و خدمات ایمنی بر برداشته می‌شود. همچنین در زمان فوریت‌ها از ایمنی تجهیزات و تسهیلات در بندرعباس، نظری جان و مال مردم را تهدید می‌کند، موضوع را به یکه عملی اقدام می‌نمایند. کلیه دستگاه‌های مورد اشاره موظفند در حوزه اختیارات سازمان و نظامی خود نسبت به رفع خطر اقدام نمایند.</p> <p>پس‌از این خبریه خودروهایی گردان‌دهنده و سایر خودروهای ایمنی-تسلی و تجهیزات مربوطه در بودجه دستگاهی شهرهای دارای ساختمان‌های بلند مرتبه وزارت کشور در بودجه های ستادی سالانه نسبت به پیش بینی بخشی از کمک هزینه خرید تجهیزات فوق اقدام نمایند.</p> <p>به سازمان مطبوع و بزرگه روزی کشور موظف نسبت به اختصاصی اعتبار مورد اشاره در قوانین بودجه ستادی به وزارت کشور جهت کمک هزینه خرید تجهیزات فوق اقدام نمایند.</p>				
۶		<p>وزارت کشور در بودجه های ستادی سالانه نسبت به پیش بینی بخشی از کمک هزینه خرید تجهیزات فوق اقدام نمایند.</p> <p>به سازمان مطبوع و بزرگه روزی کشور موظف نسبت به اختصاصی اعتبار مورد اشاره در قوانین بودجه ستادی به وزارت کشور جهت کمک هزینه خرید تجهیزات فوق اقدام نمایند.</p>				

دفتر هیئت دولت

پیوست ها ۱.۳

صورتنامه حساب ویزاران در بهمن ماه ۱۳۸۳ و امور انجمن

ردیف	شرح حساب	تاریخ	شرح حساب	تاریخ	شرح حساب	تاریخ
۷	بدهی و استحقاق و سایر حسابها	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱
۸	بدهی و استحقاق و سایر حسابها	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱
۹	بدهی و استحقاق و سایر حسابها	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم و مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم و مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱
۱۰	بدهی و استحقاق و سایر حسابها	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم و مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم و مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱
۱۱	بدهی و استحقاق و سایر حسابها	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم و مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱	سودهای غیر مستقیم و مستقیم ایران	۱۳۸۳/۰۱/۰۱

دفتر حسابداری و اداری

۱۰۴ دستور العمل ایمنی شهر بندرعباس

شماره : ۴۴۴۴
تاریخ : ۱۳۸۵/۱۱/۲۲
پوسته : ۱

۳- در بررسی‌های کمسیون‌های ماده صد و نه اختلافات مربوط به امور ایمنی ساختمان‌ها یا سایر نداشت جریمه
چیزان نشئه و یا تغییر کاربری‌های غیرمجازی و ناپایین و مستحذات نا ایمن برخورد قانونی لازم صورت پذیرد
۴- شهرداری تأمین تجهیزات ایمنی خصوصاً تجهیزات و ماشین‌آلات آتش‌نشانی را با اولویت در هر چه سال ۶۶ تقدیمی به
شهرداریهای اسلامی شهرها منظور نموده و با عنایت اعضای محترم شوراهای اسلامی شهر نیز ایسه مهم صورت پذیرد
۵- مشاوره‌های آمادگی در ساختمان‌های بلند، مراکز و اماکن تجاری، مجتمع‌های مسکونی بزرگ و سایر مراکز مهم و دارای
اهمیت شهر با محوریت ستاد مدیریت بحران شهرداری و مشارکت سازمان آتش‌نشانی و خدمات ایمنی شهرداری و
کلیه دستگاههای آمادگی و عملیاتی مرتبط انجام پذیرد. در این خصوص ضمن ستایش میزان آمادگی لوره‌های عملیاتی
و توان تجهیزاتی، برنامه‌های عملیاتی و قرملمنهی حوادث مورد ارزیابی قرار گرفته و در خصوص رفع مسائل و مشکلات
مربوطه اقدام لازم صورت پذیرد شهرداران همچنان رئیس ستاد مدیریت بحران شهرداری مستنصت نظارت بر این مهم را
بر عهده خواهند داشت.

همچنین شایسته است گزارش اقدامات انجام شده از سوی استانداری جمع‌بندی و بصورت مد ماه یکبار به این سازمان
ارسال شود

علی محمد جهان‌دل
شهردار بندرعباس

تاریخ: ۱۳۹۶/۰۴/۲۱

شماره: ۹۶۳۲/۴۲۳۵۸

بسمه تعالی

آلوری

جناب آقای

شهر دار معتمد

سلامه ظکیم

پیرو نامه شماره ۹۲۳۲/۵۱۶۲ تاریخ ۱۳۹۶/۲/۱۰ و با عنایت به نامه شماره ۱۴۲۷۱ تاریخ ۱۳۹۶/۴/۲۴ معاون محترم امور شهرداریهای سازمان شهرداریها و دهیاریهای کشور در خصوص برنامه ها و اقدامات اجرایی برای پیشگیری و کنترل شرایط اضطراری ناشی از وقوع آتش سوزی، اقدامات سه ماهه انجام شده را برابر با بندهای پنج گانه ارسالی، جهت اقدامات بعدی حداکثر تا پایان وقت اداری دوشنبه مورخ ۱۳۹۶/۵/۲۳ به این دفتر ارائه نمایند.

سازمان آتش نشانی و خدمات ایمنی شهر تاریخی نیاوران
وود ۵۵ پله شهر خاشانه
تاریخ: ۱۳۹۶/۴/۱۴
شماره: ۹۵۹۴ و اس/۱۳۵

آرشی و ضمیمی
مدیر کل دفتر امور شهری و شهرداریها

رونیت: - راییت محترم سابقا آتش نشانی و خدمات ایمنی شهر تاریخی نیاوران در خصوص این موضوع جهت اطلاع و اقدام لازم
- با همکاری دفتر امور شهری و شهرداریها

دفتر کننده: فریید